

forfatteren

DANSK FORFATTERFORENING NO. 2 2018

Helende litteratur

✧ Ordnes magt ✧ Kursuskatalog efterår 2018 ✧

Gynge, karrusel, roulette

AF MORTEN VISBY

I følge Danske Forlags nyligt offentliggjorte årsstatistik går det godt med det digitale salg, som er steget med 17 % fra 2016 til 2017. Forlagenes digitale salg udgør i dag 18,5 % af omsætningen. En del af væksten skyldes salg af digitale læremidler til skolerne, men også salget af e-bøger og især lydbøger til streamingtjenesterne brager frem. Øget omsætning. Nye læsere. Nye afsætningskanaler. Det er positivt. Men set med forfatterøjne er der også grund til bekymring. En bekymring, forlagene bør dele.

Bekymringen gælder streamingtjenesternes forretningsmodel, de såkaldte abonnementsordninger, hvor man betaler et fast månedligt beløb for adgang til bøgerne. Denne ordning er ikke et problem i sig selv, men det har længe stået klart, at streamingtjenesterne ønsker at basere afregningen til forlag og forfattere på et puljevederlag. Dette puljevederlag er problematisk, fordi det indebærer, at tjenesten på egen hånd definerer en uklar og dybest set vilkårlig sum til fordeling blandt de titler, der er blevet læst eller aflyttet. Det betyder, at økonomien i litteraturproduktionen bliver styret af logikken i distributionen og ikke af meningsfulde behov hos dem, der skriver og udgiver bøgerne.

Puljevederlaget betyder, at man som forfatter kan have voksende læserskare, men dalende indtjening. Vi kender det fra Sverige, hvor det er lykkedes fremstormende streamingtjenester at diktere anvendelsen af puljevederlag i afreg-

ningen – til stor bekymring for svenske forfattere. Referencen til Sverige er ikke tilfældig. Her ser vi nemlig, at en enkelt stærk spiller, Storytel, har opnået dominans og er blevet så uomgængelig, at svenske forlag har måttet acceptere puljevederlaget.

Selvom mange danske forlag har accepteret forskellige former for puljevederlag, er situationen i Danmark ikke helt så grel. Det skyldes blandt andet, at vi har et lidt mere sammensat streamingudbud, ikke mindst på grund af eReolen, som ikke benytter puljevederlag. Men det skyldes også, at de fleste store danske forlag hidtil har været tøvende over for pulje-modellen. Eftersom streamingtjenesterne også står stadig stærkere i Danmark, i øvrigt med nogle af de samme aktører som i Sverige, er det imidlertid uvist, hvor længe store danske forlag kan opretholde deres vægning.

Jeg ser denne udvikling som en af de store udfordringer for danske forfattere og forlag i den kommende tid. Ud over fortsat at følge og forsøge at præge udviklingen har jeg derfor taget kontakt til vores nordiske søsterorganisationer med henblik på en tættere dialog. Der er tale om et nordisk problem, ikke blot fordi flere af de store aktører på streamingområdet er aktive i alle nordiske lande, men også fordi vi er fælles om kombinationen af fremskreden digitalisering af bogmarkedet og små sprog, som gør os særligt sårbare over for, at en enkelt distributionsplatform kan opnå reel dominans og diktere vilkårene. ❖

forfatteren

ISSN 0105-0753
 Nr. 02-2018, 77. årgang
 Udgives af
 Dansk Forfatterforening

Ansvarshavende:
 Morten Visby

Redaktør:
 Lene Møller Jørgensen
 redaktor@danskforfatterforening.dk

Redaktionsudvalg:
 Lene Møller Jørgensen, Birte Kont (S),
 Stephanie Caruana (S-suppl.),
 François-Eric Grodin (DOF),
 Annemette Hejlsted (F), Lykke Strunk
 (F-suppl.), Anne Sofie Hammer (BU),
 Jette Rydahl Sørensen (BU-suppl.)
 Tove Krebs Lange (Ill-suppl.),
 René Sandberg (L), Claus Willumsen
 (L-suppl.), Tomas Björnsson (Ill.),
 Sara Strand (webredaktør).

Grafisk koncept
 Pernille Kleinert + Mette Salomonsen
Grafisk design:
 salomet grafik/Mette Salomonsen

Forsideillustration:
 Søren Jessen

Tryk:
 PE-Offset
 Indsendte bidrag dækker ikke
 nødvendigvis redaktionens holdninger.
 Eftertryk af artikler er tilladt med
 kildeangivelse.
 Eftertryk af illustrationer er ikke
 tilladt.
 Forfatteren udkommer fire gange
 årligt. Abonnement tegnes
 gennem Dansk Forfatterforening,
 pris: kr. 475.

Deadline til dette nummer
 var 30. april,
 udgivelse 29. maj
03-18: Deadline 27. august
 udgivelse 20. september
04-18: Deadline 9. november
 udgivelse 10. december

Småt & godt

4-5

TEMA

Litteratur, som heler & samler
 6-13

Postkort fra Grønland

14-17

Ordnes magt

18-21

På tværs af grænser

22-23

FRIT RUM

Hvad hedder hundehotel på tysk?
 24-25

Et poetisk baggårdsprojekt

26-27

This is Africa

28-30

Samling i foreningen

31

Spørg juristen

32

Kalender

33

Legater

34

KURSUSKATALOG

35-38

Dansk Forfatterforening

39

Portfolio

Pernille Juhl

40

Forsiden er skabt af illustratør og
 forfatter Søren Jessen. Søren Jessen debuterede i 1987
 som illustratør og i 1990 som forfatter, og han skriver
 til både børn og voksne. Et af hans forbilleder er
 Franz Kafka, og i 2017 udgav han en graphic novel over
 Kafkas fortælling *Forvandlingen*.

POLITISERING

Farlige ord

DR har udgivet en tendensordliste. Listen skal øge opmærksomheden om ord og vendinger, der kan opleves som værdiladede. Ord som "neger" og "thaipige" nævnes; de kan – måske ikke overraskende – opfattes som nedladende, skriver DR. "12-talspige", "fjumreår" og "ældrebryrde" er også ord, som DR-medarbejdere opfordres til at være ekstra opmærksomme på.

"Diskussionen om ordvalg er blevet meget politiseret. F.eks. at én gruppe bliver krænket over ordet 'neger', hvorefter en anden gruppe bliver krænket over denne politiske korrekthed og insisterer på at bruge ordet 'neger,'" siger Jacob Thøgersen, lektor ved Københavns Universitet, til Kristeligt Dagblad. ✖

BOGBRANCHEN

Vildtvoksende underskov af små forlag

De seneste ti år er små forlag piblet frem i forlagsbranchen, og i dag er flere end 900 forlag registreret i Danmark, viser en undersøgelse fra Bog- og Litteraturpanelet. Størstedelen af mikroforlagene udgiver én eller to bøger om året – og mange er etableret af en selvudgiver, der udelukkende udgiver egne værker. Digitaliseringen har gjort det nemt at udgive på eget forlag.

Undersøgelsen peger også på en polarisering af forlagsbranchen, hvor de store forlag som Gyldendal og Lindhardt og Ringhof opkøber forlag og vokser sig større og større, mens mikroforlagene vokser i antal. ✖

STATENS KUNSTFOND

Et stigende antal forfattere søger legater

I år søgte 930 forfattere om et arbejdslegat fra Statens Kunstfond, og dermed var der over 100 flere ansøgere end sidste år. 376 forfattere fik tildelt et legat, og det svarer til 40,8 procent af ansøgerne. Seks forfattere modtog et 3-årigt arbejdslegat, og de øvrige fik mellem 50.000 og 125.000.

Sammenlagt, oplyser Statens Kunstfond, er der uddelt legater for 29.400.000. ✖

VINDER

For sent til kærligheden?

... er titlen på vindernovellen i den konkurrence, som "Kær-Litt – festival for lidenskabelige linjer" udskrev i forbindelse med deres forårsbogmesse på Lolland. Rygtet om konkurrencen er nået vidt omkring, for 133 skribenter fra hele Danmark, Skotland og USA indsendte en tekst. Vinder Catrine Kyster er dansk journalist og bor i South Carolina, hvorfra hun arbejder som freelanceskribent og oversætter. Juryen har præmieret tre noveller og udvalgt i alt ti, som bliver offentliggjort i bogen *Kær-Litt En novellesamling 2018*. Bogen kan bestilles i boghandlen og på biblioteket. ✖

NORDEUROPAS STØRSTE MESSE

Krimimessen i Horsens

Rygtet om, at krimien som genre for længst har toppet og snart vil uddø, er stærkt overdrevet. I år besøgte 7000 gæster krimimessen i Horsens, og dermed slog besøgstallet endnu en gang rekord. Planlægningen af Nordeuropas største messe for krimi og spænding 2019 er allerede i fuld gang. Det bliver den 6. og 7. april. ✖

TILLYKKE TIL ...**Sarah Engell,**

som har modtaget Statens Kunstfonds 3-årige arbejdslegat.

Mette Vedsø,

som har modtaget Kulturministeriets Forfatterpris for romanen *Hest Horse Pferd Cheval Love* og er indstillet til Nordisk Råds børne- og ungdomslitteraturpris for samme titel.

Kristian Eskild Jensen,

som fik Illustratørprisen for *Og de onde lo – amoralske fabler*. Ellen Holmboe har skrevet fablerne. ✖

TURNÉ

Vagn Steen på Djursland

Dansk Forfatterforenings mindeudstilling for Vagn Steen, DU VAGN GAV UD, bliver i sensommeren sat op på en række biblioteker i Norddjurs. Lyrikergruppen – i samarbejde med Vagn Steens datter, Annesophie Bergmann Steen og Stine Pilmærk – arrangerede og afholdt udstillingen i foreningens lokaler i foråret 2017. Den består af forfatteren og

konkretistdigerens plakater, installationer, digtsamlinger, børnebøger, romaner, finurlige ordlege (bemærk udstillingens titel), men først og fremmest af Vagn Steens moderne og konkrete lyrik.

Udstillingerne er et led i Norddjurs Bibliotekers projekt ORD PÅ, som fokuserer på litterære tekster, som de kommer til udtryk i "den levende virkelighed" uden for bogen. F.eks. litteratur i samspil med andre kunstarter, digte på fortove og tekstfragmenter på mure. ✖

Grenaa Havn indvier et poetisk ur

Fortolkning af et litterært værk. Det er også Norddjurs Bibliotekers projekt ORD PÅ, der har skabt økonomi og rum for en virkeliggørelse af Vagn Steens ikoniske og konkret-poetiske ur. Som beskrevet i Forfatteren no. 1 har Kamilla Jørgensen, lyriker, billedkunstner og oversætter, fortolket kunstværket "KNALV KNOLV" og givet det en fysisk form og et fuldt funktionsdygtigt urværk. Uret indvies på Grenaa Havn onsdag d. 15. august.

"KNALV KNOLV" stammer fra Vagn Steens digtsamling *Digte?*, der udkom i 1964. ✖

Som udstillingen, *DU VAGN GAV UD*, præsenterede sig i Dansk Forfatterforenings lokaler.

Mennesker, som hader visse ord

**Fremadrettet!
Vækste!
Italesætte!
Et skriv!
Udfordring!**

Et lille, forsigtigt spørgsmål til medlemmerne af redaktionsudvalget om eventuelle hadeord fik or-

dene på bordet. Bum! Slam! Redaktøren ønsker at hjælpe medlemmer med at få afdækket og italesat denne irritation omkring visse ord. I forvejen har medlemmerne jo udfordringer, vi skal vækste, hverve nye medlemmer og er nødt til at tænke fremadrettet. Det kræver koncentration, og Forfatteren giver derfor dig, kære læser, en mulighed for at komme af med eventuelt ophobet ordhad.

Skriv dit hadeord ned, få det ud af systemet, og send ordet samt en begrundelse for hadet til redaktor@danskforfatterforening.dk inden mandag d. 20. august.

Redaktionsudvalget vælger derefter det styggeste ord med den bedste begrundelse og kvitterer med en beskeden præmie. ✖

**Redaktør
Lene Møller Jørgensen**

Litteratur, som heler & samlere

AF ROBERTA MONTANARI & LENE MØLLER JØRGENSEN

**Litteraturen eksisterer i egen ret
– og den kan også bruges som lindring,
som et redskab til at se ud og ind, til håndgribelige
projekter og til at skabe nye fællesskaber.**

Sundhedsvæsenet er begyndt at udforske litteraturens helende kræfter og dens mulighed for at danne nye fysiske og mentale frirum for det syge menneske. Litteraturens verden kan åbne for empati og fællesskaber, og ikke kun sygeplejersker, læger og jordemødre, men også forskere, pædagoger og skolelever bevæger sig ind den verden på en ny måde – og vi følger efter dem på de næste sider.

Litteratur på recept

Narrativ medicin vinder frem i sundhedsvæsenet i Danmark i disse år – begrebet består af kreativ skrivning og nærlæsning af litterære tekster. Forfatter **Trisse Gejl** har alene og sammen med kolleger undervist kræftpatienter og andre med behandlingskrævende diagnoser i skrivekunst.

AF ROBERTA MONTANARI

Trisse Gejl sidder i et af Forfatterforeningens smukt malede værelser, hun taler hurtigt og gestikulerer med hænderne, mens hun fortæller om de forskningskriveprojekter, hun har undervist på:

”Det er ikke kunst-

terapi, som jeg i øvrigt har stor respekt for, det er essentielt at sige. Det handler ikke om at male eller skrive sig ind i sin frygtelige barndom, det styrer vi helt uden om. I stedet spørger vi: Hvad kan en æstetisk udtryksform bidrage med?”

Uden at sige for meget handler svaret mere om eksistentiel frisættelse end om terapi. Hun og forfatterkollegaen Pablo Llambías har gennem de seneste par år undervist mennesker med kræft, sammen med digteren Julie

*
**

*Vi tror, litteratur
sidder i hovedet;
det gør den ikke,
den sidder i kroppen.*

FOTO: MIRKO MARK

Forfatter og ekstern lektor Trisse Gejl. Hun debuterede med *Patriarken* i 2006 og har skrevet novellesamlinger, essays og lyrik. Seneste udgivelse er *Ulvekvinden*.

Sten-Knudsen har hun undervist mennesker med alkoholmisbrug, og selv har Trisse Gejl undervist tidligere anbragte på børnehjem i skrivekunst. Anledningen var forskningsprojekter i såkaldt narrativ medicin, som Syddanmarks Universitet har stået for i samarbejde med Videncenter for Rehabilitering og Palliation (REHPA), Odense Universitets alkoholbehandling, Forsorgsmuseet i Svendborg og Fængselsmuseet i Horsens.

Narrativ medicin består af kreativ skrivning og nærlæsning af litterære tekster og har fokus på det æstetiske udtryks potentiale i forhold til rehabilitering af patienter og til samarbejdet mellem patient og sundhedspersonale.

Trisse Gejl er helt på linje med sin kollega Pablo Llambías, som har fortalt om sine erfaringer fra projekterne i et essay med titlen: ”Der er ingen forskel på at undervise mennesker med kræft og mennesker uden kræft i skrivekunst.”

”Det handler om, hvordan man sætter ord på det, altså om form. Kunsten kommer gennem formen. Erkendelserne kommer gennem formen. Præcisionen kommer gennem formen eller er identisk med formen. Det kan ikke lade sig gøre at sige noget præcist på en formløs måde,” skriver han.

De foreløbige evalueringer er lovende og tilbagemeldingerne fra deltagerne på skriveværkstederne så positive, at der i øjeblikket arbejdes på at skaffe forskningsmidler til flere projekter inden for narrativ medicin. De fleste af deltagerne på skriveværkstederne oplevede at få mere selvtillid og selvværd, større fællesskabsfølelse, stimulering af hjernen, mere kreativitet, flere nuancer og større mod på livet samt et bedre forhold til de behandlere, som også deltog. Kort sagt en bedre livskvalitet, som hjalp dem videre i deres liv.

Nye livssammenhænge

Men hvad er det, som kreativ skrivning og nærlæsning af litterære tekster kan? Helle Ploug Hansen er professor i humanistisk rehabiliteringsforskning på Institut for Sundhedstjenesteforskning, forskningsenheden for Almen Praksis på Syddansk Universitet. Hun var med som deltagende observatør og interviewede efterfølgende flere af deltagerne. Ifølge hende sker der grundlæggende tre ting. For det første bliver der skabt et mentalt frirum, hvor deltagerne oplever sig selv som andet og mere end syge. For det andet får deltagerne redskaber til at udvikle deres skriftlige evner og udtrykke sig mere præcist og sanseligt. For det tredje er sprog med til at skabe vores virkelighed og giver derfor mulighed for at hele det biografiske brud, som sygdom eller andre omvæltende omstændigheder kan føre med sig. Når deltagerne i et fællesskab læser deres tekster op og hører andres reaktioner på dem, opstår der også mulighed for at se nye livssammenhænge og perspektiver.

Sansning sætter fri

For Trisse Gejl er kroppens sansninger nøglen til frisættelse. ”Når folk får at vide, de skal skrive kreativt, tror de, der skal være en masse metaforer, men Pablo plejer at give en øvelse i Hemingway-stil. Bare skriv, hvad du ser, hører, mærker, lugter – lad være at fortolke det! Vi glemmer, at vi har fem sanser. Vi tror, litteratur sidder i hovedet; det gør den ikke, den sidder i kroppen,” siger hun.

*
**

*Det handler om at vise,
at tekster ikke er noget ophøjet,
som synker ned i dig fra
en guddommelig instans.
Skrift er et formbart materiale
ligesom ler, og det er ufarligt.*

Af samme grund giver hun deltagerne en øvelse for mellem mødegangene, hvor de hver morgen i fem minutter skal sætte sig foran det samme vindue og beskrive vejret. Lyset lige dér, luften på huden, lyde. Ifølge hende tilbyder den kreative skrivning et supplerende rum, hvor man ikke er sin diagnose eller ulykke, men hvor man er levende i kraft af sine fem sanser her og nu. Så man på en måde bliver levende igen? spørger journalisten.

”Ja, det er det, de selv siger! En kræftpatient fortalte, at kræften lukker alle sanser ned. At skrive havde for hende været ’en genopstandelse’.

Narrativ medicin

Narrativ medicin blev udviklet af læge og ph.d. i litteratur Rita Charon m.fl. på Columbia University i New York i 2000. Den blev udviklet som en medicinsk praksis i læsefærdigheder og nærlæsningsevner for læger og andre sundhedsprofessionelle. Formålet er at fremme evnen til at lytte til og forstå patienters historier, mangfoldige stemmer og individualitet og bringe patientens selvstændighed tilbage i centrum. Den er antihierarkisk i sit væsen og vil fremme sundhedsprofessionelles empati og indlevelse. Narrativ medicin undersøger gennem sprogets æstetiske form patientens virkelighed som helt menneske og derfor altid som andet og mere end blot sygdommen.

*
**

*En kræftpatient fortalte, at
kræften lukker alle sanser ned.
At skrive havde for hende været
'en genopstandelse'.*

se'. 'Jeg bliver, hvad jeg sanser og oplever,' sagde deltageren. Rapporter tyder på, at narrativer – altså udtryksmåder, som forløber i tid – kan virke på denne måde og også skabe nye erindringsspor. Skrift og musik kan det, men tilsyneladende ikke det at male," siger Trisse Gejl.

Leg med ord

Når Trisse Gejl har arbejdet med grupper, som ikke er vant til at skrive, har hun haft stor gavn af at bruge konceptlitteratur som inspiration til at sætte skriften fri. Til det har hun brugt tankegods fra surrealisternes med André Breton i spidsen, den franske litterære bevægelse Oulipo fra 1960'erne og William S. Burroughs' cut-up-teknikker, hvor tekster klippes i stykker og sættes sammen i ny form, eller at skrive ud fra et bogstav, man tilfældigt trækker.

"Det handler om at vise, at tekster ikke er noget ophøjet, som synker ned i dig fra en guddommelig instans. Skrift er et formligt materiale ligesom ler, og det er ufarligt. Du kan arbejde med det, og så kan du klippe det i stykker og lave det helt om. Deltagere, som ellers ikke er vant til at skrive, synes, det er sindssygt sjovt at lege med sprog og finde ud af, at de bare kan smide det ud igen, det er jo bare ord," siger Trisse Gejl.

Det er valgfrit, om man vil læse sin tekst op, alligevel vil langt de fleste gerne, fortæller forfatteren.

Sådan foregår skriveværkstederne

Skriveværkstedet for mennesker med kræft blev udbudt af REHPA to gange. Det forløb over to gange to dage med ca. en måned imellem og foregik som internatkursus i en særlig fløj på Nyborg Sygehus. Skriveværkstedet for kronisk alkoholafhængige udbydes af Odense Kommunes alkoholbehandling og bestod af en ugentlig mødegang a to timer i seks uger. Skriveværkstedet for tidligere anbragte børn foregår også som internat på Forsorgsmuseet i Svendborg, som er en tidligere fattiggård.

”Jeg siger ikke selv noget om teksten til at starte med, men spørger bare: ’Hvad tænker I om den tekst?’ Stilhed, så siger en måske noget. Hvis der er for meget ryglapperi, kan jeg spørge: ’Hvad fungerer mindre godt, hvad savner du mere af?’ De skal ikke analysere, men tale ud fra det, som har gjort indtryk på dem, og som de husker bedst fra teksten.”

At læse litterære tekster op er også en del af undervisningen og illustrerer det tema, der arbejdes med.

”Hvis emnet er sorg, kan deltagerne typisk finde på at skrive: ’Jeg er stadig bange for at dø’ eller ’Jeg vågnede i morges og var ked af min mands død’. Så kan jeg læse op af *Ormene ved himlens port* af Henrik Nordbrandt, som er én lang digtsamling om sorg, for at vise et eksempel på æstetisk behandling af emnet. Digte er korte og ofte meget præcise i deres sprog, derfor bruger jeg ofte poesi, men det kan også være uddrag af romaner eller noveller,” forklarer Trisse Gejl.

Distance skaber empati

For at trække deltagerne hen til det kunstneriske trug frem for det terapeutiske tager hun to terninger med, som hver deltager kaster. Hvis antallet af øjne er syv, skriver kursisten typisk en dagbogsagtig tekst: ”Da jeg var syv år gammel, blev min far og mor skilt, jeg boede i Svend-

borg og var ked af at gå i skole, så jeg begyndte at stjæle.” Efter at have læst deres tekster op kaster de terningerne på ny.

Nu skal de skrive i nutid og i 3. person og koble synssansen med yderligere to sanser. Især følesansen er stærk, siger hun. En kvinde, som havde været alkoholiker i mere end 20 år, fik pludselig fremkaldt denne erindring: ”Hun er syv år gammel, hun sidder lænet op ad af hegnet med tærerne i en varm kokasse, der er smørblomster strøet ned over engen.”

”Nu handler det ikke om, at hendes liv var noget lort, men om en erindring, som dukker op, fra før hun var alkoholiker, og som bringer hende ud af hendes tunnelsyn. Når man har været syg længe, kommer man til at se verden gennem systemets briller, man er sin sygdom eller sit misbrug. Når hun beskriver den lille pige scenisk og med alle sanser, kan hun leve sig ind i, hvordan det var at være hende. Dét er potentialet!” siger Trisse Gejl med et stort smil.

Hun får dog dybe rynker i panden, når talen falder på det, hun frygter mest, nemlig at unge, uerfarne forfatterkolleger, der hverken har større erfaring med skriveprocesser og sproglig skabelse eller har det psykologiske beredskab til at samle folk op, hvis de bryder sammen, laver den slags undervisning. Det kræver ifølge hende ”en kæmpe seriøsitet,” helst en certificeret uddannelse, som træner forfattere til opgaven. ✖

Roberta Montanari. Journalist fra RUC, 2001.

Har bl.a. skrevet for *Kristeligt Dagblad* om kulturelle emner.

Indehaver af Bio-Salon, en frigørende skriveproces, der tager udgangspunkt i livshistorien.

Litteratur som fælles projekt

I Ry ved Skanderborg bruger Mølleskolen litteratur til at ryste de yngste teenagere sammen i nye klasser og sociale sammenhænge.

AF LENE MØLLER JØRGENSEN

Hvilken farve har robotters blod? Det er blå. Og en forårsdag i Ry ved Skanderborg kunne en gruppe elever på deres skole fremvise et blodblåt glas med næsten ægte aftappet robotblod. Glasset var en lille del af en meget stor udstilling af genstande skabt over forfatter og illustrator Søren Jessens litterære universer. Der var robotartefakter, omhyggeligt sammentømrede brætspil, filmplakater, togbaner og også en brændende miniaturebygning. Projektmagerne bag messen var over 100 elever fra 6. klassetrin på fire forskellige skoler i Ry. Eleverne kommer fra Mølleskolen, Rys store byskole, og fra tre mindre skoler i oplandet. Efter sommerferien skal de alle samles på Mølleskolen, fordeles i nye 7.-klasser og dermed indgå i nye faglige og sociale sammenhænge. Ret nervepirrende.

Derfor arbejder skolerne sammen om at skabe projekter, hvor eleverne kan se hinanden og indlede et spirende fællesskab.

”Tidligere har skolen ladet eleverne mødes gennem sport og bevægelse, og det tiltaler man-

ge børn. Men ikke alle,” fortæller lærer Ann-Berit Lauritsen fra skolens pædagogiske læringscenter. Hun fik sammen med sin kollega Kirsten Jespersen ideen til at bruge bogens verden frem for sportens til at skabe en fælles referenceramme mellem de nye elever.

”Foldboldstjerne fylder i forvejen meget, og solen skinner meget på dem. Derfor ville vi gerne introducere en helt anden bane at spille på.”

Ét forfatterskab

De to undervisere valgte at fokusere på ét forfatterskab, så eleverne fra de fire forskellige skoler får et fælles grundlag.

”Vi havde flere forfatterkandidater i spil. Det var bl.a. vigtigt med et bredt forfatterskab, der rummer alle genrer og aldersgrupper, fra billedbøger og opefter.”

Derudover skulle forfatteren også gerne være bredt repræsenteret på CFU, Center For Undervisningsmidler, så skolerne rent praktisk kunne skaffe bøger til over 100 elever.

Valget faldt på forfatter og illustrator Søren Jessen, som har et omfattende værkatalog med mange titler og genrer at vælge imellem. F.eks. sci-fi-trilogien *Det blå blod*, hvor menneskeheden er blevet afhængig, men også truet, af robot-

ter. Eller romanen *Liv på spil* om en dreng, der får fat i et computerspil, som gør ham til hersker over liv og død.

”Tilbagemeldingerne fra eleverne er, at de elsker hans bøger. Også fra en dreng, der ellers har nægtet at læse, men blev fanget af *Liv på spil*,” siger Ann-Berit Lauritsen.

Konkrete produkter

Eleverne i Ry arbejder selvfølgelig kontinuerligt med litteratur i dansk, men lærerne bag initiativet understreger, at dette projekt har en ekstra dimension, fordi eleverne fremstiller konkrete, innovative og kreative produkter med udgangspunkt i bøgernes univers. Eleverne går rundt på messen, møder hinanden – og også Søren Jessen, som holdt foredrag og så børnenes produkter.

Viola Sørensen og Anna Vestergaard er begge 13 år og kommende elever i de nye 7.-klasser. De er spændte og lidt nervøse for at begynde i en ny klasse, men de var glade for at se de andres produkter og vise deres egne frem. Pigerne gruppe producerede en filmtrailer til *Dødshacket* fra serien *Det blå blod*.

”Vi forestillede os, at bogen var en film, som vi skulle lave en trailer til. Vi valgte to vigtige – og spændende – scener, planlagde, hvordan de skulle forløbe, og til sidst optog vi,” fortæller Anna Vestergaard. Viola Sørensen siger:

”Det var stort at vise traileren til Søren Jessen. Det er jo hans opfindelse, og det er ud fra hans tanker, at vi har skabt scener, roller og kostumer.”

”Han er en meget afslappet person,” siger Anna Vestergaard.

”Og let at begejstre,” tilføjer Viola Sørensen. ※

Her bruges litteraturen også som formidler af fællesskab, empati og selvindsigt

※ I RANDERS har bibliotekarer og jordemødre samarbejdet om fødselsforberedelse på biblioteket. Ud over den klassiske fødselsforberedelse læste jordemødrene op af tekster, som bibliotekarerne havde udvalgt – fra Dea Trier Mørchs *Vinterbørn* til Lars Daneskovs *Far på færd*.

”Litteraturen kan være med til at give vordende mødre og fædre en bedre forståelse af, hvad der venter dem, fordi den sætter ord på alle de tanker og følelser, der kan opstå i forbindelse med den livsomvæltning, der er at blive forældre,” siger bibliotekar Louise Boel til Bibliotekarforbundets fagmagasin *Perspektiv*.

※ På MEDICINSTUDIET PÅ SYDDANSK UNIVERSITET er faget Narrativ Medicin, hvor de studerende læser skønlitteratur, blevet obligatorisk på andet semester. Formålet

er at skabe mere empatiske, lyttende og forstående læger – sådan at den narrative medicin ikke alene får patienten til at se sig selv som et menneske, ikke bare en sygdom, men også får behandleren til at se mennesket bag diagnosen.

※ AARHUS UNIVERSITET arbejder med et projekt, hvor patienter, pårørende og sundhedspersonale mødes i workshops for at lytte til oplæsning af litterære tekster og bagefter skrive deres egen historie. Projektet skal forsøge at afdække, hvad den fælles litterære oplevelse og delingen af deres personlige historie betyder for deres forståelse af hinanden. Arbejdet er en del af et EU-støttet projekt, ”SILO”, som bl.a. tager udgangspunkt i humanistisk forskning om sygdomsfortællinger og narrativ medicin.

Fra Mølleskolens litteraturdag. I forgrunden ses levende elever – i baggrunden hænger robotter, som snart er klar til at blive sendt ud i verden. Foto: Søren Jessen

*
**

*Mødet med den
storslåede natur er
overvældende, men
det er det fremmede
grønlandske sprog,
der bliver min største
udfordring.*

Postkort fra Grønland

Forfatter og bibliotekar Felicia Lensborn er rejst til Grønland for at arbejde på Grønlands Landsbibliotek i et halvt år. Hun har sendt os et postkort.

AF FELICIA LENSBOEN

Som bibliotekar nyder jeg at formidle og søge litteraturen frem. Det er i den rolle, jeg den 8. januar 2018 lander i Kangerlussuaq i Grønland. Forventningsfuldt spejder jeg ud mod det rå arktiske klima og det Dash 8-fly, der om lidt skal fragte mig videre til Nuuk.

Mødet med den storslåede natur er overvældende, men det er det fremmede grønlandske sprog, der bliver min største udfordring. Og kilde til mange tanker om sprogs betydning, og hvor vigtig en nøgle det er til viden, kultur og ikke mindst litteratur. En af de første dage på min nye arbejdsplads, Nunatta Atuagaateqarfia (Grønlands Landsbibliotek), får jeg historien om den schweiziske rigmand, som samler på *Den lille prins* på alverdens sprog og derfor har været med til at betale for den grønlandske udgave. Ordet prins findes ikke på grønlandsk, så titlen Ataqinartuaraq betyder 'Den lille ærede'. Ek-

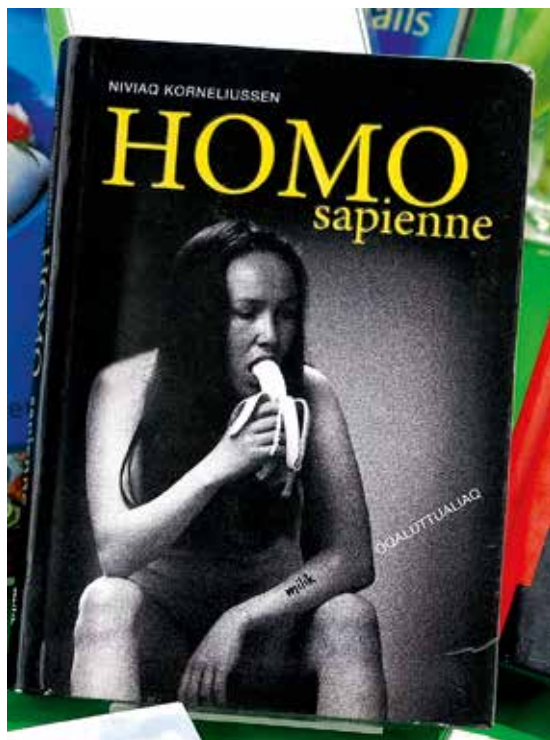
semplet illustrerer litteraturens vilkår i et land med kun lidt over 55.000 mennesker.

Et bibliotek med to sprog

Først står det på grønlandsk. Så på dansk. Fra plakaterne til titler i den grønlandske samling og en del poster i biblioteksbasen. Mine tosprogede kollegaer kan også altid hjælpe. Brugerne er dog flinke og tålmodige. "Taler du dansk?" og "Hvordan staver du til det?" spørger jeg dagligt. Mens jeg navigerer rundt i et sprog, som for mig lige så godt kunne være kinesisk, og som heller ikke Google forstår.

Jeg kan derfor nemt sætte mig ind i de sproglige udfordringer, mange har her, og som skaber meget debat. Mange taler begge sprog, men en mindre gruppe taler kun dansk, og halvdelen af befolkningen kun grønlandsk. Den vægtning kan litteraturen dog ikke afspejle. Et lille sprog betyder færre læsere og mindre råd til udgivelser. I voksenbiblioteket fylder skønlitteraturen på dansk 182 hylder. Den grønlandske 28 med få oversættelser af forfattere som H.C. Andersen og Hemingway. Landets rige dyreliv og sagn fylder i børnebiblioteket, hvor det blandt samlere eftertragtede grønlandske første bind af Harry Potter også står. Men også her fylder de danske

Felicia Lensborn, forfatter og bibliotekar, er rejst et halvt år til Grønland for at arbejde på biblioteket i Nuuk.

Den grønlandske forfatter Niviaq Korneliusen er på vej ud på det engelsksprogede marked med romanen *HOMO sapienne*.

bøger mest. Vil man beriges med de oplevelser og det udsyn, verdenslitteraturen kan byde på i biblioteket, skal man altså mestre dansk.

Nye litterære stemmer vokser dog frem, og ud over at sætte ny grønlandsk litteratur på hyl-derne når de også ud over landets grænser.

God oversættelse kræver kulturforståelse

HOMO sapienne af Niviaq Korneliusen er lige nu på vej ud på det engelsksprogede marked, fortæller Julie Rehhoff Kondrup fra milik publishing, det største forlag i Grønland, da vi mødes på Caffè Pascucci i Nuuk Center.

Det er første gang, en grønlandsk roman nyder så omfattende international opmærksomhed. En bog, som helt uventet, også forfatteren selv, er blevet et kæmpe hit blandt unge. Det er litteratur af en ung forfatter, hvor de føler sig set, hørt og genkendt, siger Julie. Og forklarer, hvordan al oversættelse fra grønlandsk til andre sprog skal igennem det danske sprog først. Da grønlandsk er så lille et sprogområde, fungerer det bedst, hvis forfattere fra start skriver med henblik på begge sprog, hvis de ønsker at nå ud over landets grænser. Som det har været tilfældet med *HOMO sapienne*. Man er også oversætter af kulturen, ikke kun sproget. Som eksempel nævner hun, at der på grønlandsk er humor i gentagelsen. Mens det på dansk bare vil være mærkeligt, at den samme sætning står to gange lige efter hinanden.

Niviaq Korneliusen har også oversat Søri-

*
**

*Vi taler jo i Grønland
rigtig meget om,
hvor vigtigt det er at
opretholde det grønland-
ske sprog. Men det er
svært, når der næsten ikke
udgives noget på sproget.*

Felicia Lensborns arbejdsplads gennem et halvt år, Nunatta Atuagaateqarfia, på dansk Grønlands Landsbibliotek.

ne Steenholdts *Zombieland*, indstillet til Nordisk Råds litteraturpris i 2016. Begge forfattere udspringer af skrivekonkurrencen Allattal, som Nunatta Atuagaateqarfia, milik publishing m.fl. står bag. En art mini-forfatterskole, der skal sikre fortsat vækst af ny grønlandsk litteratur.

Opretholdelse af det grønlandske sprog

I 2014 var 24-årige Maasi Brøns Chemnitz en af vinderne. Han arbejder i Atuagkat Boghandel i Nuuk. Bortset fra de typiske afstikkere til Danmark i forbindelse med uddannelse er han opvokset og bosat i byen. I boghandlen ryger der mange erindringer over disken, og han savner en større lyst hos folk til at læse skønlitteratur. De sælger flest bøger på dansk, men de dobbelt-sprogede ser Maasi gerne flere af, ligesom han

*
**

I voksenbiblioteket fylder skønlitteraturen på dansk 182 hylder. Den grønlandske 28 med få oversættelser af forfattere som H.C. Andersen og Hemingway.

efterlyser, at flere danske og udenlandske titler bliver oversat:

”Vi taler jo i Grønland rigtig meget om, hvor vigtigt det er at opretholde det grønlandske sprog. Men det er svært, når der næsten ikke udgives noget på sproget. Særligt i børnebogsafdelingen savner jeg en mere varieret litteratur. Især til børn i alderen 6-14 år, fordi det er dem, vi skal fange, hvis de skal lære læselysten at kende.”

Maasi taler, læser og skriver bedst på dansk, men øver sig på det grønlandske. Og får han en dag udgivet en bog i eget navn, er det drømmen, at den også bliver oversat til grønlandsk, og helst af ham selv.

Mens jeg hjælper brugerne med at finde bøger om alt fra perlesyning til spiritualitet, fjeldgængere og de traditionelle inuit-tatoveringer, som er blevet moderne, især i Nuuk, kæmper jeg med at kunne sige mere på grønlandsk end blot aluu, aap og Takuss' (udtales daguss). Det betyder ”vi ses”. Og måske gør vi det, når jeg snart er tilbage i København? ✨

Felicia Lensborn er bibliotekar og forfatter, uddannet ved Forfatterskolen for Børnelitteratur i 2010. Hun er medlem af BU-gruppen.

Ordnes magt

Rigmor Kappel Schmidt er årets modtager af Dansk Oversætterforbunds Ærespris, som hun får for sine flydende, stilsikre oversættelser af spanske og latinamerikanske klassikere og moderne romaner gennem tre årtier.

AF LENE MØLLER JØRGENSEN

I begyndelsen af 1600-tallet skrev den spanske forfatter Miguel de Cervantes en roman om en idealistisk, skør og absolut naragtig ridder, don Quixote – ja, netop, ham, der kæmper mod vejr-møller. Fire århundreder senere satte Rigmor Kappel Schmidt sig foran sin computer og gik i gang med den store opgave at oversætte barokromanen. Det var ikke første gang, at bogen blev oversat til dansk, for allerede i 1776-77 udkom Charlotta Dorothea Biehls udgave. Den undlod Rigmor Kappel Schmidt omhyggeligt at læse.

”Bare tanken om at læse andres oversættelser, før jeg selv går i gang, gør mig rædselsslagen. Man bliver fanget af dem, og hvis man tror, at man ikke bliver fanget – ja, så må man tro om igen,” siger hun. Hun refererer også til et studie i oversættelse, som viser en tydelig afsmitning mellem oversatte værker.

”Teksten går i bølger – når oversætteren er frisk og ovenpå, så skriver hun sin egen tekst, sin egen tolkning, og derefter, måske når hun er træt, kommer der afsnit og sider, der støtter sig til den gamle oversættelse. Skiftet er meget markant, og det giver et svingende resultat,” siger Rigmor Kappel Schmidt, som på ingen må-

de er en kvinde, der accepterer svingende resultater. Et andet aspekt, der også gav hende sved på panden dengang, var, at en anden oversætter, Iben Hasselbalch, blev sat på samme opgave på samme tid af et andet forlag.

”Hun er en helvedes god og professionel oversætter, så det var med at komme i gang. Jeg besluttede, at jeg var nødt til at oversætte begge bind, inden jeg afleverede. Der kunne komme ubehagelige overraskelser i bind to, som krævede rettelser i bind et. I et halvt år sad jeg ved computeren fra kl. 8 om morgenen og lukkede først ned ved midnat. Jeg så ingen, bortset fra min mand, som besvarede alle telefonopkald, og jeg overtog kun røret, hvis det var min mor.”

Sådan arbejder en dedikeret oversætter, og sådan bliver man først færdig. De to udgaver er meget forskellige, og meget respekterede hver for sig.

”Det er interessant, at to stort set jævnaldrende kvinder med stort set samme uddannelsesmæssige baggrund oversætter inden for det samme år og når frem til to ganske forskellige resultater,” siger Rigmor Kappel Schmidt og tilføjer, at der siden er skrevet en masse specialer, der sammenligner og analyserer de to samtidige oversættelser.

Lige fra sin første oversættelse har Rigmor Kappel Schmidt interesseret sig for at holde tonen.

Databasen

Det var Mario Vargas Llosas hovedværk *Krigen ved verdens ende*, der er næsten lige så lang som don Quixote. Hun blev udstyret med en af de allerførste Macintosh-computere og en database, som hendes mand havde skræddersyet til hende, så hun kunne holde styr på romanens mylder af spanske og brasilianske ord. Romanen foregår omkring år 1900 i det fattige Nordeste, blandt vækelsesprædikanter, bjergbønder, landvejsrøvere og oprørere, og stilen skulle gerne passe dertil, og i hvert fald hverken lyde dansk eller moderne.

"I dag husker jeg mest vendingen 'ved aftentide', der netop passer til den periode," mindes Rigmor Kappel Schmidt. "Et spansk ord som vaquero kunne oversættes med kopasser eller cowboy, hacienda med gods, men sådan ville romanen komme til at lyde vældig dansk, rent bortset fra cowboy, der sender os til USA.

*
**

*Bare tanken om at læse
andres oversættelser,
før jeg selv går i gang,
gør mig rædselsslagen.
Man bliver fanget af dem ...*

Dengang var det ikke brugt at lade den slags ord stå på spansk, men selv hvis det var, ville det stadig skurre fælt, for romanen foregår i Brasilien, så fremhævede signalord på spansk ville falde i øjnene i en dansk oversættelse, og det gør de ikke i Llosas spanske tekst. Løsningen blev at oversætte dem til brasiliansk: vaqueiro, fazenda, fazendeiro, hvilket også gav det smukke brasilianske ord cangaceiro, som i Nordeste bruges om landevejsrøveren."

"Llosa havde ikke bare researchet i Nordestes

Den danske guldaldermaler Wilhelm Marstrand var, ligesom mange andre kunstnere gennem tiderne, fascineret af fortællingen om den tragikomiske ridder, don Quixote. Maleriet hænger på Nivaagaards Malerisamling og det er malet i årene efter 1847.

arkiver, han havde også brugt mundtlige kilder og noteret sig brasilianske ord, men skrevet dem med spansk stavemåde, som han hørte dem. Nordestes makiagtige planter og stikkende og tornede buske og træer var selvfølgelig også hentet lige ud af det karrige område. Så det var et vildtvoksende sprog, som ville have givet mig problemer uden en database," fortæller Rigmor Kappel Schmidt.

Moderne

Rigmor Kappel Schmidt fik DOF's Ærespris for sit arbejde gennem tre årtier med oversættelse af gamle og moderne klassikere. Det er 20 år siden, at *Den sindrige ridder don Quixote de la Mancha* udkom. Og kun et år siden, at *Hinkeleg* af argentinske Julio Cortázar kom. Rigmor Kappel Schmidt er selv meget glad for romanen og håber, at danske læsere vil tage den til sig. Ro-

*Det er interessant,
at to stort set jævnaldrende
kvinder med stort set samme
uddannelsesmæssige
baggrund oversætter inden
for det samme år og
når frem til to ganske
forskellige resultater.*

manen betragtes som et hovedværk i latinamerikansk litteratur, og Informations anmelder Thomas Thurah skrev begejstret, da den udkom på dansk, at *Hinkeleg* er et rablende formeksperiment, og at læse det er ”som at være livstidsfange under et blytag og påvirket af mystiske stoffer”.

Hmm, kompliceret klassiker at oversætte, tænker du måske, ”og ja, den var hulens svær”, kommenterer Rigmor Kappel Schmidt, men fremhæver straks en anden udgivelse, ikke en klassiker, men til gengæld en hård nød at knække, nemlig den argentinske fodboldstjerne Diego Maradonas *Mit WM: Mexico '68*, som udkommer til sommer.

”Han taler lunfardo, slang fra slumkvarteret, hvor han er vokset op. Det er et miskmask-sprog fyldt med gloser fra 1800-tallets indvandrere, spansk tilføjlet italienske og franske gloser. Han synes, at det er sjovt at bakke snagvendt, og stavelserne står, som vinden blæser.

Og så taler han fodboldslang, som kommentatorer og fans udvikler og forandrer løbende, man kan ikke slå det op, så jeg måtte læse de nyeste artikler i argentinske fodboldmagasiner for at finde hoved og hale i det. Det var en svær opgave, men jo ikke noget, man hverken får priser eller kommer i Weekendavisen for.”

Grattet

Træls, tumpet, humplet og grattet. Rigmor Kappel Schmidt er jyde, og der er ord, som hun er nødt til at insistere på, fordi de dækker så præcist. Er de ikke anerkendte, så bliver de det, når hun bruger dem ofte nok.

”I en cubansk roman, *At danse til 'Almendra'*, tvinges en journalist til at partere dyrekroppe, så han kan lære at makke ret. Mellem dyrekroppene er også et menneskelig, og han bliver smurt ind i fedtet fra den døde. Det er ulækkert, klistret. Jeg oversatte til grattet,” fortæller Rigmor Kappel Schmidt. ❄

Rigmor Kappel Schmidt, 1953, bor i Mesing ved Skanderborg, hun er cand.mag. i spansk og russisk og forfatter til *Bakhtin* og *Don Quixote* og *Storytelling* – fra *don Quixote* til Lars Larsen.

På tværs af genrer

17 forfattere og illustratører mødtes til et eksperiment i form og indhold på Hald Hovedgård.

AF LENE MØLLER JØRGENSEN

De er tegnere, malere, skønlitterære og børnelitterære forfattere, lyrikere og faglige og forskningsmæssige forfattere. Tre ting lå fast, da de ankam: emnet for arbejdsdagene, at det skulle være et kollektivt samarbejde, og at samarbejdet gerne skal resultere i en form for fælles udgivelse.

Emnet var FN's 17 universelle verdensmål om en bæredygtig udvikling – omfattende, komplicerede og omdiskuterede mål som at afskaffe sult og fattigdom, sikre uddannelse, lighed, sundhed, klima og ligestilling, rent drikkevand og livet i havet og på jorden.

Bag eksperimentet om en fællesudgivelse på tværs af genrebegreberne står den faglitterære gruppes styrelse i Dansk Forfatterforening med Birgit Knudsen, Kaare Øster og Annemette Hejlsted i spidsen.

”Vi ville gerne udforske andre tilgange til et emne end den faglitterære, som vi jo kender vældig godt. Hvordan tænker og arbejder man med en faglitterær vinkel i skønlitterære tekster som noveller, digte og børnelitteratur? Vi ønskede at se, hvad vi kunne give hinanden, og hvad vi kun-

ne tage med os hjem,” fortæller Annemette Hejlsted, litterat og forsker, om baggrunden for projektet.

Proces

Arbejdsprocessen forløb med et fælles oplæg ved tidligere formand for FN's generalforsamling Mogens Lykketoft. Dernæst skiftende diskussioner og idéudvikling i plenum og i grupper, vekslende med tid til at skitse og skrive. Tilbage i plenum, hvor man måske forkastede sin idé. Og begyndte forfra.

”Jeg tror, at vi alle på et eller andet tidspunkt tænkte, at det her er jo totalt kaos, og følte frustration over, hvad vi egentlig skulle sammen. Og hvad vi kunne levere,” siger illustrator Kasper Hebron Købke. ”Skulle det være faglitteratur, noget til børn, noget til voksne, en familiebog? Samtidig er det nok en proces, alle tegnere og skribenter er vant til at være i – det er vel sådan, den individuelle idéproces også foregår. Denne gang var det så en kollektiv proces.”

Annemette Hejlsted har gode erfaringer med at organisere og moderere grupper, der arbejder frem mod et fælles mål.

”I denne arbejdsform er samtalen det bærende element, og der skal være gensidig kritik.

Kritikken er af stor betydning for den enkeltes udvikling og for projektet som sådan. Et andet vigtigt element er struktur; uden struktur og styring kan det blive meningsløst og retningsløst. Styringen skal give plads til udvikling for den enkelte – det er ikke nødvendigvis den, der råber højest, som har den bedste idé.”

Nye vinkler

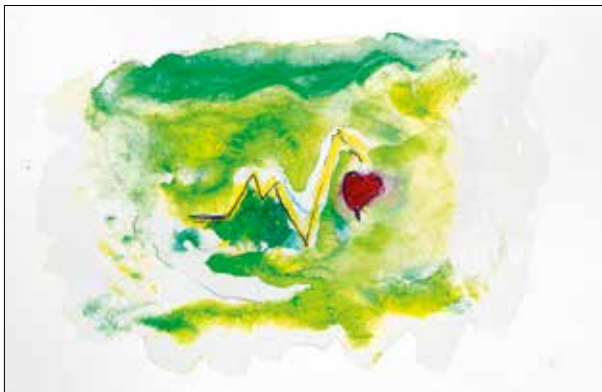
”Når alt er givet på forhånd, kan det hæmme den kreative proces,” siger Bjarke Schjødt Larsen, børne- og ungdomsforfatter. ”Det er inspirerende at udveksle ideer og argumenter med folk, der har en helt anden baggrund end en selv. Det giver andre vinkler på stoffet.”

Annemette Hejlsted understreger, at der er to niveauer i projektet: dels at den enkelte har fået noget med hjem efter at have diskuteret og lyttet, dels at der kan komme et konkret produkt ud af det.

Det er et ambitiøst projekt at skabe en litterær formidling på tværs af genrebegreberne ud af FN’s 17 konkrete verdensmål og 169 delmål. Kaare Øster fortæller, at der står et forlag parat til at påtage sig opgaven, men at det kræver fondsstøtte eller anden finansiering. Så intet er sikkert endnu, bortset fra at 17 mennesker mødtes og diskuterede verdens tilstand ud fra hver deres syn og baggrund. Sikker er det også, at der lige nu arbejdes på et puslespil, som skal integreres i bogomslaget, en tegneserie, tekster om, hvor langt Danmark egentlig er nået på vejen mod verdensmålene, om den nyeste luftfartsteknologi, om litteraturens rolle for børn i udviklingslandene, noveller for børn og voksne og en masse andre tekster. ✖

Initiativgruppen fra den faglitterære styrelse fortsætter arbejdet med at finde midler og etablere en redaktionsgruppe, der skal samle og redigere de mange bidrag til et værk.

Lyriker og maler Hans Tyrrestrup deltog i dagene på Hald, hvor han maalede akvareller og skrev et digt til hvert af de 17 verdensmål.

SUNDHED OG TRIVSEL: Hjertets fortsatte vandring af forbedrede op- og nedture

LIGESTILLING MELLEML KØNNENE: Hun og han i samcirkelns midte af lighedstegn

FRED, RETFÆRDIGHED OG STÆRKE INSTITUTIONER: Fugle duer, olivengrene duer, domstole duer, fred duer

Hvad hedder hundehotel på tysk?*

Mylder fra **Illustratorgruppen**

Midt i marts tog 11 danske og to tyske illustratører en uge på Jaruplund Højskole ved Flensborg for at lave en billed(ord)bog.

Hver tegner tegnede et myldrebillede med så mange forskellige elementer, at bogen kan bruges som billed-ordbog. Gennem bogen rejser Nuller fra side til side, indtil han til sidst forenes med sine venner. På sin rejse kommer han bl.a. ned på havets bund, til Næseland og til Landet med vandet, han besøger Enhjørninge-tivoliet og Troldkarlens værksted, jages af en støvsuger fra Ruths Rengøring og bor på Hundehotellet. Mange af ideerne til billederne kommer fra børn på skoler, som tegnerne besøgte. ✨

Annette Carlsen *Hundehotel*
(øverst)

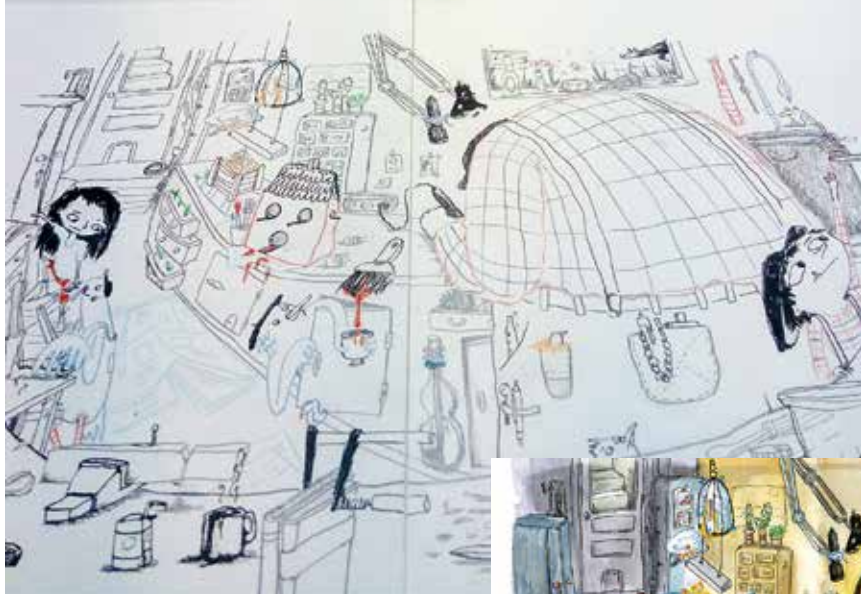
Simon Væth *Troldkarlens værksted*.
(nederst)

De deltagende illustratorer var:
Nis Bangsbo,
Tomas Bjørnsson,
Annette Carlsen,
Susanna Hartmann,
Zarah Juul,
Tove Krebs Lange,
Franziska Ludwig,
Jan Mogensen,
Eva Muggenthaler,
Line Malling Schmidt,
Ursula Seeberg,
Louise Thrane Jensen og
Simon Væth.

Bogen udkommer til efteråret på Forlaget Bolden.

* Svaret er: Hundehotel.

Zarah Juul Morfars kælder fanget i tegneprocessen – og her det endelige værk.

FRIT RUM

I denne udgave af Forfatteren har Illustratorgruppen fået Frit Rum til at fortælle om deres arbejde.
I næste nummer bliver det en af de andre grupper.

Et poetisk baggårdsprojekt

500 kroner for et ord. Men så er det også dit, skrevet ned på papir og på silke, pakket smukt i en smykkeæske og lige til at tage med hjem. Anne Middelboe Christensen har solgt flittigt fra sin ordbutik. Nu er der kommet en digtsamling ud af de solgte ord.

AF LENE MØLLER JØRGENSEN

Købmand var det første ord, hun solgte, i sommeren 2013. Det næste var pyt. Der var virkelig rift om Pyt, og mange måtte gå slukørede fra Middelboes Ordbutik i Kattesundet 10A, stuen over gården i det indre København. Udsolgt af pyt.

Siden har Anne Middelboe Christensen solgt i alt 305 ord og brugt dem alle i digtsamlingen *Så kom der lige en sabeltiger*.

”Det begyndte med, at jeg havde lyst til nogle andre ord,” fortæller hun om sit poetiske crowdfundingprojekt. ”Jeg var blevet meget bevidst om, at mit sprog havde tilpasset sig mine teater- og balletanmeldelser, og jeg havde brug for nye ord. Så fik jeg lokalerne i Kattesundet, det var en rigtig baggårdsbutik, hvor jeg kunne have døren åben, blomster og et skilt ude foran. Og så åbnede jeg Ordbutikken.”

I dag er butikken rykket nogle etager op, men det er stadig en ordbutik, og der er, til indehaverens tilfredshed, opstået et fællesskab omkring glæden ved ord. Kunder har fortalt deres historie om ordet, hvem der skal have det og hvorfor. Bedsteforældre har købt til børnebørn i dåbs-

eller konfirmationsgave, forelskede har købt til kæresten, kolleger til jubilarer.

”Og mange har købt til sig selv. Det blev jeg overrasket over. Nogle købte deres yndlingsord, andre et ord, som mindede dem om et løfte eller en drøm,” siger Anne Middelboe Christensen, som oplevede, at ordkunderne havde vidt forskellig baggrund og ikke nødvendigvis var optagede af kunst, men lige så meget af sproget som et ædelt kommunikationsmiddel.

En af Ordbutikkens storkunder er Pia Deleuran, advokat, konfliktmægler og faglitterær forfatter. Hun har købt otte-ti ord i årenes løb.

”Det er et ægte kunstprojekt i ånden, og jeg har fulgt det med interesse. På en måde er det imod al logik, at et ord har værdi, og at nogen kan sælge det, når ordet og sproget er frit – men samtidig har Anne jo bundet sig til at bruge netop de ord i en kunstnerisk proces,” siger hun.

Pia Deleuran har købt ord som gaver. Verdenserklæringen overrakte hun til Manu Sareen under en fælles workshop i hans ministertid – som en lille påmindelse om at læse den – og Konflikthåndtering gik til en kollega og samarbejdspartner. I dag indgår ordene i digtet ”I stolt bevægelse”.

Anne Middelboe Christensen er forfatter til

tåspidscool
 vice-
 værsitetet
 smilerynker
 stjerne-
 datter
 kamel
 evigheden
 rumpe-
 nisserne
 fine
 tosomhed
 tosse
 umage øl
 refugium

Så kom der lige en sabeltiger er
 Anne Middelboe Christensens debut som lyriker.

flere faglitterære bøger om at anmelde og om dans og ballet. Forlaget Spring antog digtsamlingen, som det har taget hende omkring et halvt år at skrive. Med udgivelsen er der bundet en sløjfe om ordsalgs- og crowdfundingprojektet. Det er slut.

”Jeg er så glad for at have fået chancen for at debutere som lyriker. Det er et gammelt ønske, som er gået i opfyldelse,” fortæller hun. Hun overvejer i øjeblikket andre måder at arbejde videre med ordfællesskabet på – litterære saloner, oplæsning eller anden ordleg i Kattesundet. ✖

Anne Middelboe Christensen bor i Hjørring, er medlem af den faglitterære gruppe og kvindelige forfattere. Hun er teater- og balletanmelder, og har blandet andet skrevet *Begejstring & Brutalitet* om anmelderens rolle i samtidens mediestrøm og kunstkritik.

This Is Africa

Forfatter Henriette Rostrup tager os med på researchtur til Sydafrika. Gennem halvandet år har hun arbejdet på en roman med arbejdstitlen *Grevinden*, om en historisk person, en dansk kvinde, der rejste i det afrikanske land i slutningen af 1800-tallet.

AF HENRIETTE ROSTRUP

T.I.A.” siger manden til mig og trækker på skuldrene. Det er svaret på mange ting her i Sydafrika. ”This is Africa.”

Lige nu sidder jeg ude foran The Lord Milner Hotel i den lillebitte by Matjiesfontein. Mit tog er mange, mange timer forsinket. Jeg har været her på research i to dage, og nu skal jeg tilbage til Cape Town. Når toget altså kommer på et tidspunkt. Jeg er den eneste passager, der skal på det kolossale Shosholoza Meyl-tog, der to gange om ugen kører fra Cape Town til Johannesburg og tilbage igen. En tur på cirka 36 timer.

Hvorfor er jeg så lige akkurat her?

I mine tidligere romaner har jeg skrevet meget tids- og stedsspecifikt. Jeg har kendt de steder, jeg skrev om, jeg har været der, jeg har gået i gaderne, og jeg har kendt tiden. Da jeg f.eks. skrev min forrige roman, *Det år vi gik til begravelser*, havde jeg oprindeligt henlagt handlingen til vores nutid, ca. 2012-14, men på en researchtur til New York, hvor jeg havde boet i slutningen af 90'erne, gik det op for mig, at jeg slet ikke kendte byen længere, og jeg endte derfor med at

rykke handlingen delvist tilbage til den tid, jeg selv boede der.

At være så tids- og stedsspecifik har sine udfordringer, når man kaster sig ud i at skrive en historisk roman. Og det bliver kun mere besværligt, når man skriver om en kvinde, der levede fra 1870 til 1914 og i sin korte livstid nåede at opleve mere end de fleste, bo flere steder rundt om i verden og være gift med fire meget forskellige mænd. Og især når denne kvinde emigrerede til Sydafrika.

At være der selv

I Danmark og i England, hvor hun boede store dele af sit liv, er næsten alle arkiver digitaliserede, og der er udgivet utallige bøger om de forskellige historiske perioder, komplette med massevis af fotos, så det næsten er som at være der selv. Og det, man ikke kan finde i bøgerne, kan slås op på nettet (selvom den bedste research nu stadig foretages ved at være på stedet).

Sådan er det ikke i Sydafrika, hvilket ikke er så mærkeligt, landets voldsomme historie taget i betragtning. Men ud over at de sydafrikanske arkiver ikke er digitaliserede, så er det store nationalhistoriske fokuspunkt forståeligt nok Mandela og apartheidens historie.

Så jeg har måttet opsøge de fysiske arkiver, blandt andet Museum Africas billedarkiv for at finde billeder fra Johannesburg under guldboomet (arkivaren Kenneth Hlungwani var i sig selv en hel roman værd ...). Og jeg har været så heldig at knytte forbindelser, der har kunnet hjælpe mig på anden vis, bl.a. ved at hente dokumenter på Rigsarkivet i Pretoria.

Det her er min anden tur til Sydafrika. Sidste år var jeg i Johannesburg, nu er jeg i Cape Town. Min hovedperson bosatte sig ganske vist i Johannesburg, så måske kunne jeg have nøjedes med at tage dertil, men da der er store huller i hendes historie, besluttede jeg mig for bogstaveligt talt at følge i hendes fodspor. Hun ankom til Cape Town med sin mand om bord på dampskibet SS Alexandria i juni 1893, og højst sandsynligt har de, ligesom mange andre af datidens immigranter, indledningsvis bosat sig i havnebyen, højst sandsynligt i det senere hen så bergtede District Six-kvarter.

Lys, lugte og små detaljer

Jeg ville opleve, hvad hun har set og oplevet, og i den forbindelse er Cape Town langt bedre som research-objekt, da byen for en stor dels vedkommende stadig ser ud, som den gjorde den-

Henriette Rostrup fulgte i sin historiske hovedpersons fodspor. Togruten her blev anlagt i 1891, få år før hendes hovedperson ankom til landet, og den uopdyrkede, mennesketomme ørken står mere eller mindre som dengang.

gang – de særlige victorianske huse med bølgebliktag og støbejernsbaldakiner står stadig i byens kvarterer, og de gamle gader har de samme navne og ligger der, hvor de blev anlagt. Meget modsat Johannesburg, som er en stor, grim, moderne by, hvor man har revet ”det gamle lort” ned, ændret byens infrastruktur og smækket skyskrabere op i byens gamle centrum, bogstaveligt talt der, hvor guldgraverbyen blev anlagt i 1888.

Hvordan var det at komme til byen, det voldsomme hav, den massive klippekyst med Taffelbjerget og The Twelve Apostles-bjergene og den kystlinje, der kaldes The Shipwreck Trail? Og hvordan var det at tage damplokomotivet tværs over det uopdyrkede, vilde Sydafrika? Den togrute, jeg tog ind til Matjiesfontein, er den rute, der blev anlagt i 1891, altså få år inden min hovedperson ankom. Og semiørkenen Klein Karoo er uopdyrket, hvorfor det står mere eller mindre som dengang, hun kørte gennem landet.

*
**

Når man sådan er på research et bestemt sted, får man altid en masse ting forærende. Især alle de sanselige ting, man aldrig kan opfange fra billeder, researchlæsning, Google Maps og videoer på YouTube. Det er alt fra lys til lugte, folks venlighed og små detaljer og forbindelser.

Når man sådan er på research et bestemt sted, får man altid en masse ting forærende. Især alle de sanselige ting, man aldrig kan opfange fra billeder, researchlæsning, Google Maps og videoer på YouTube. Det er alt fra lys til lugte, folks venlighed og små detaljer og forbindelser. Rundt om Johannesburg ligger der for eksempel kolossale bjerge af overskydende jord fra næsten 150 års minedrift. Man udvinder stadig guld af dem, da man har forfinet metoderne siden dengang, og indimellem, når vinden står i en bestemt retning, blæser støvet gult ind over byen og lægger sig i tøj, hud, øjenvipper og næsebor. Og det lugter helt særligt. Og selvom bjergene af guldjord naturligvis ikke har været lige så store i 1893, har byen været så meget desto mindre, så fornemmelsen af støv og lugten har nok været den samme.

På denne tur, hvor jeg lige nu sidder her midt i ingenting og venter på mit tog i en lillebitte victoriansk kulisser af en by, er en af de ting, jeg kan tage med mig hjem, den grundangst og ensomhed, jeg oplevede, da jeg tog toget herud. Efter en stor del af turen at have kørt fra by til by, med store, åbne vidder imellem, men dog med spor efter mennesker, kom vi til Klein Karoo, den semiørken, der sammen med Grand Karoo dækker store dele af den sydvestlige del af Sydafrika, Cape-provinsen. Og pludselig sad jeg og stirrede ud i det gigantiske ingenting, langt ude i horisonten omkranset af uvejsomme bjerge, afsveden og med rødlig jord under de små, lave, gnidrede buske. Der var ingen spor af mennesker ud over de store elmaster, der indimellem krydsede hen over Klein Karoo. Jeg så ikke engang dyr, ikke et eneste. I flere timer.

Det gav mig godt nok både hjertebanken og sved på panden. Jeg nåede at tænke: Hvad i alverden har du kastet dig ud i – det er jo virkelig et sted, hvor ingen kan høre dig skrike.

Research er også følelser

Og den følelse af ensomhed og grundangst, der ramte mig i toget, er jo også en del af min research. For i et land som Sydafrika konfronteres man med jævne mellemrum med ting, man aldrig nogensinde støder på i Danmark. Og hvis jeg – udstyret med mobil og computer, i et tog fuldt af mennesker, på vej mod en by, som jeg grundigt havde researchet på nettet, på vej til at indlogere mig på det hotel, jeg havde booket tre uger inden og tjekket på TripAdvisor, kunne føle sådan, hvordan måtte det så ikke være at komme rejsende fra Kolding som 23-årig til et vildt og fremmed land i 1893 og begive sig ud på lykke og fromme mod en ukendt fremtid? Jeg kan kun tilnærmelsesvis forestille mig det. ✖

Henriette Rostrup, 1970, er cand.mag. i moderne litteratur og litteraturformidling og debuterede med novellesamlingen *Afkom* i 2007.

Samling i foreningen

En stram økonomi samt et farvel til Dansk Kunstnerråd og Internationalt Udvalg var på dagsordenen på årets generalforsamling.

Internationalt Udvalg er nedlagt, men det internationale arbejde fortsætter naturligvis i Dansk Forfatterforening, sagde formand Morten Visby på generalforsamlingen i april.

”Udvalget har ikke fået klare rammer og definerede arbejdsopgaver af bestyrelsen, som samtidig har haft skiftende forventninger til arbejdet. Det har resulteret i et udvalg i vantrivsel, og det er naturligvis bestyrelsens ansvar,” sagde Morten Visby og understregede, at der fortsat løbende bliver samarbejdet og udvekslet på tværs af landegrænser i foreningen.

Bestyrelsen vil nu diskutere og kortlægge det internationale arbejde i foreningen og beslutte, i hvilket regi det skal fortsætte.

I 2017 meldte DFF sig ud af Dansk Kunstnerråd (DKR), som er en paraplyorganisation for professionelle kunstneres foreninger og organisationer. Udmeldelsen blev debatteret på sidste års GF, hvor begrundelsen for udmeldelsen dels var økonomi, dels politik. Den daværende bestyrelse mente ikke, at Forfatterforeningen fik fuld værdi for investeringen i DKR. I år blev debatten genoptaget, da et medlem sagde, at flere i DKR giver udtryk for, at man savner Dansk Forfatterforening. Et andet medlem spurgte: Hvorfor har foreningen meldt sig ud i en tid, hvor kunst og kultur bliver presset mere og mere på både økonomi og berettigelse?

Kasserer Sanne Udsen pegede på kontingentet til DKR, som er på knap 70.000 årligt og der-

med en meget stor udgift i foreningens skræbende budget.

Morten Visby orienterede om, at DKR's regler for kontingent betyder, at Dansk Forfatterforening betaler lige så meget i kontingent som f.eks. langt større fagforbund, mens helt små foreninger slipper billigere.

Kasserer Sanne Udsen gennemgik regnskab og budget, som viser, at Dansk Forfatterforening har mistet og vil miste en stor del af sin indtægt fra administration af Copydan-midler. I stedet bliver foreningen i højere grad afhængig af medlemskontingenter, så der skal gerne hverves flere medlemmer.

Et medlem foreslog, at en stand på Bogforum kunne skabe opmærksomhed og tiltrække nye medlemmer.

Sekretariatsleder Sara Strand påpegede, at standene er dyre, og tidligere erfaringer har vist, at det ikke tjener sig ind via nye indmeldelser. Et medlem nævnte de mange små bogfestivaler, der skyder frem rundt omkring i landet – måske kunne man gøre sig bemærket dér?

Der var enighed om, at det var en oplagt idé for styrelser og grupper at vurdere og engagere sig i. Andre hverveinitiativer blev diskuteret – inviter en skrivende ven eller kollega med til et fyraftensmøde i foreningen, og promovér foreningens mange kurser.

Formand for hverveudvalget Sally Altschuler opfordrer alle til at sende gode ideer til hvervning til Forfatterforeningen. ✖

Læs hele referatet fra generalforsamlingen her:
<http://danskforfatterforening.dk/vores-referater-af-generalforsamlingen/>

Undgå den ansigtsløse kontrakt

Dansk Forfatterforenings jurist, Anne Koldbæk, skriver videre på sin føljeton om den gode forlagsaftale. Dette er andet afsnit – om de vigtige små detaljer.

AF DANSK FORFATTERFORENINGS JURIST, ANNE KOLDBÆK

Denne gang skal det handle om noget, som er så vigtigt, så indlysende, at mange ofte glemmer det.

Og det er meget upraktisk, ikke kun når samarbejdet er helt nedsmeltet og kontraktens parter må mødes i retten, men også hvor kontraktparterne har et fint samarbejde, alt kører, men så opstår der en uklarhed: ”Det er da omfattet, det har vi da talt om.” Hvis ikke det kan afklares, så kan det lægge kimen til en nagende mistilid, der kan medføre en uoprettelig forgiftning af samarbejdet.

Mange uklarheder forebygges, ved at der står:

- ※ HVEM der indgår kontrakten
- ※ HVORNÅR kontrakten indgås og skal opfyldes
- ※ HVILKET værk og HVILKE udnyttelser kontrakten handler om

Og for lige at runde juraen: Mundtlige aftaler er gyldige i dansk ret, og dermed bindende, men helt afsindigt upraktiske og risikofyldte for samarbejdet, for hukommelsen er som bekendt selektiv.

Så lav en skriftlig aftale.

Hvem?

Ophavsmanden er altid en eller flere personer, og det fremgår som regel af kontrakten.

For så vidt angår den sikre identifikation af, HVEM forlaget er, så har jeg tidligere skrevet om det (se Forfatteren no. 3, 2017): Husk at få skrevet forlagets CVR-nummer i kontrakten.

Underskrifter glemmes forbløffende ofte. Nu til dags erstattes fysisk underskrift ofte af bekræftelse via e-mail. Husk at vedhæfte kontrakten som fil, så det også er klart bagefter, hvilken kontrakt der er den endelige!

Hvornår?

Det er en klassiker at glemme at få dateret kontrakten.

Grundlæggende er det en god idé at vide, hvornår parterne blev enige om aftalen. Det er svært at vurdere, om en kontrakt er opfyldt, hvis der er tvivl om, hvornår den er indgået. Vigtige tidspunkter kan være afhængige af, hvornår kontrakten blev indgået, som f.eks.: ”Betaling af forskud skal ske ved kontraktens underskrift”.

Hvilke udgivelser?

Som regel er der angivet ”Forfatterens værk med titlen/arbejdstitlen ...” hvilket vil være tilstrækkeligt til at identificere værket. Det er en dårlig idé at skrive ”Forfatterens næste værk”, for det kan være hvad som helst.

*Underskrifter glemmes
forbløffende ofte.
Nu til dags erstattes
fysisk underskrift ofte
af bekræftelse via e-mail.*

Det handler også om, hvordan bogen skal udgives.

※ Hvad er den primære udgivelsesform, som forlaget skal udgive først? Skal bogen udgives på tryk, og i hvor stort et oplag?

Det er ikke længere underforstået, at udgivelse betyder et oplag på fem hundrede eksemplarer, som forlaget skal sælge bedst muligt. Omfanget af første trykte oplag er stadig af afgørende betydning for bogens udbredelse og forfatterens indtægt.

※ Hvilke øvrige udgivelsesformer må forlaget udgive bogen i? E-bog, lydbog, bildebøger, andet?

※ Og hvad er alt det andet, som forlaget gerne vil have rettigheder til – kan du se for dig, hvordan dit værk vil se ud i de former?

Med denne visualiseringsøvelse kan du se frem til at læse om overdragelse af dine ophavsrettigheder næste gang. ※

SPØRG

DANSK FORFATTERFORENING OM ALT

Hvis du har faglige spørgsmål eller spørgsmål angående foreningen, dens lokaler og historie, så skriv. Vi finder svar.

KALENDER

KREATIV PÅ KOMMANDO?

Lyrikergruppen

Lørdag d. 26. maj, kl. 14-16

Tilmelding:

jesper@finkultur.dk.

Vi forbeholder os ret til at sætte loft på deltagerantallet.

Kan man være kreativ på kommando? Kan man skrive på tid? Hvad sker der, når man skal skrive i få minutter efter faste regler? Skriveworkshop med oplæg ved René Rasmussen og Jesper Lützhøft.

LEGATRECEPTION

Fredag d. 8. juni, kl. 16-18

Årets legatmodtagere fejres med bobler og gin & tonic.

Legatmodtagerne:

KRISTINA STOLTZ modtager "Pontoppidans mindefond".

KRISTINA NYA GLAFFEY og

IDA HOLMEGAARD modtager begge en legatportion fra

"Harald Kidde og Astrid Ehrencron-Kidde samt Peder Jensen Kjærgaard og hustrus fond".

ANNE MARIE BJERG modtager

"Dansk Forfatterforenings hæderslegat".

PETER HØJRUP modtager

"Albert Dams mindelegat".

Kig forbi og skål med dine kollegaer.

SOMMERFEST

Fredag d. 8. juni, kl. 20-24

Tilmelding til df@danskforfatterforening.dk

senest tirsdag d. 5. juni.

Sommerfest med fadølsanlæg, vin, snacks og DJ for alle ordinære medlemmer – det er faggrupperne, der arrangerer festen. Det koster 100 kr. at deltage, som betales kontant i døren.

OBS! Der er ikke mad – udeluk-

kende snacks og drikkevarer.

KONTRAKT- RÅDGIVNING I FREDSTID

Med DFF's jurist,

Anne Koldbæk

Et tilbud til dig, der ikke står i en akut forhandlingskonflikt, men ønsker at få dine kontrakter gennemgået pr. telefon eller ved personligt møde i Forfatterforeningens lokaler.

Ansøgning om rådgivning: ak@danskforfatterforening.dk
Anne Koldbæk afgør, om ansøgningen passer til tilbuddet.

KOM OG SKRIV

Sidste "kom og skriv" inden sommerferien.

Onsdag d. 6. juni

kl. 18.30-21.30.

Tilmelding: [Inge-Helene Fly, ingehelene@live.dk](mailto:Inge-Helene.Fly@ingehelene.live.dk),

senest mandag middag før skriveaftenen.

Tag din computer og dit manuskript, og vi begynder med et kort inspirationsoplæg af Iben Claces eller Inge-Helene Fly. Derefter er der egen skrivetid, og aftenen rundes af med kaffe, kage og hygge.

DIGITALE RETTIGHEDER

Aarhus-gruppen

Torsdag d. 7. juni kl. 16 - 18

Tilmelding:

ggk@kreativskole.dk

Kend dine digitale rettigheder.

Dansk Forfatterforenings jurist, Anne Koldbæk, fortæller om de mange nye juridiske udfordringer, der dukker op i forhold til vores digitale rettigheder. Hvad skal vi have styr på, når vi skriver kontrakter her og nu? Og hvad er på vej?

SE YDERLIGERE OM KALENDERTING PÅ WWW.DANSKFORFATTERFORENING.DK

Hvor intet andet er anført, er adressen Strandgade 6, 1401 København K. Evt. aflysning eller ændring vil blive offentliggjort på hjemmesiden.

LEGATER FRA STATENS KUNSTFOND SE MERE PÅ KUNST.DK

LEGATER MED LØBENDE ANSØGNINGSFRISTER

Pulje for oversætternetværk

Støtte til arrangementer for oversættere fra dansk af netværksskabende eller -stærkende karakter. Kan søges af udenlandske institutioner og oversættere fra dansk.

Prøveoversættelser

Tilskud til oversættelse af dansk litteratur i uddrag. Kan søges af oversættere, forlag, agenter, udenlandske teatre og tidsskrifter.

Det internationale researchprogram

Danske festivalledere, forlæggere, institutionsledere m.fl. kan søge om støtte til rejser og ophold i udlandet.

Litteratur- og personudvekslingspuljen

Tilskud til forfatteres rejseudgifter. Kan søges af danske og udenlandske forfattere, danske og udenlandske institutioner og oversættere fra dansk.

Dansk litteratur i udlandet

Tilskud til litterære arrangementer og markedsføring af dansk litteratur i udlandet. Puljen kan søges af udenlandske forlag, repræsentationer i udlandet, kulturinstitutioner og andre, der ønsker at promovere og udbrede kendskabet til dansk litteratur uden for Danmark.

LEGATER MED ANSØGNINGSFRIST

Forfattercentrum

Du kan søge forfattercentrumpuljen, hvis du arrangerer enkeltstående arrangementer med forfattere eller oversættere. Støtten gives til forfatterens eller oversætterens honorar.

Ansøgningsfrist:

**Onsdag d. 15. august og
torsdag d. 1. november 2018**

Børn og unges møde med forfattere og illustratører

Puljen kan søges af førskoleinstitutioner, skoler og gymnasier samt seminarieuddannelser.

Ansøgningsfrist:

Lørdag d. 1. september 2018

Oversætterpuljen

Støtte til oversætterhonorar. Kan søges af forlag og forfattere.

Ansøgningsfrist:

Lørdag d. 15. september 2018

Puljen for fremmedsprogede forfattere

Støtte til fremmedsprogede forfattere med bopæl i Danmark. Forfatterne skal have øvet en særlig indsats for dansk kultur, og deres værker skal være skrevet på et andet sprog end dansk.

Ansøgningsfrist:

Lørdag d. 15. september 2018

De generelle midler

Arrangører af litterære arrangementer og projekter kan søge. Forfattere og illustratører kan søge om midler til digitale fortællinger.

Ansøgningsfrist:

Lørdag d. 15. september 2018

Nordiske oversættelser

Tilskud til oversættelseshonorar. Kan søges af nordiske forlag til udgivelse af dansk litteratur.

Ansøgningsfrist:

Lørdag d. 15. september 2018

Rejselegater

Rejselegater for skabende kunstnere inden for litteraturområdet (forfattere, digtere, oversættere, tegneserieskabere og illustratører).

Ansøgningsfrist:

Lørdag d. 15. september 2018

Huskunstnerordningen

Støtte til kunstnerhonorar i forbindelse med børn og unges møde med professionelle kunstnere.

Ansøgningsfrist:

Tirsdag d. 2. oktober 2018

Autorkontoen

Der åbnes for ansøgninger til Autorkontoen i begyndelsen af august, og der skal søges elektronisk.

Ansøgningsfrist:

Torsdag d. 6. september kl. 12

Se på hjemmesiden, hvordan du søger.

SE YDERLIGERE OM LEGATER OG NAVNE PÅ WWW.DANSKFORFATTERFORENING. DK

2. HALVÅR 2018

**kurser
&
videreuddannelse
for
forfattere,
oversættere
&
illustratorer**

DANSK FORFATTERFORENING

Strandgade 6, stuen, 1401 København K www.danskforfatterforening.dk

MASTER CLASS

ved Peter Øvig Knudsen

Peter Øvig vil med udgangspunkt i sin seneste bog, *BZ. Et familiedrama* – og eksempler fra tidligere bøger – fortælle om arbejdsprocessen fra den første, vage idé over den indledende research, interviewene og jagten på skriftlige kilder i arkiverne til disponering af stoffet, skriveproces og design af den fysiske bog. Undervejs vil han også diskutere forholdet til kilder og hovedpersoner – og de problemer, der kan opstå, når forfatteren både skal tage hensyn til de omtalte personer og give læseren den ærligst mulige udgave af historien. Øvig fortæller også gerne om bogudgivelse, forholdet til pressen og svarer på spørgsmål.

Tid: Søndag d. 30. september kl. 10-13

Sted: Dansk Forfatterforening, Strandgade 6

For: F

FORFATTEREN SOM FORSANGER

ved Nils Lassen

På kurset beskæftiger vi os med oplæsning til musik, sampling og andre digitale teknikker. Hvordan får man ord og musik til at blive til en helhed, så det ene ikke bliver baggrund til det andet? Vejtrækning, timing, udtryk, formater, soundscapes og digitale teknikker er i fokus. Der er mulighed for at indtale egen tekst af ca. 3 minutters længde og efterfølgende få en skitse-mp3 med hjem med original musik. Deltagerne sender deres udvalgte tekst (1-2 sider) på forhånd, så der kan forberedes lydskitser. Målet er at skabe bevidstgørelse for den enkelte kursorist af det personlige udtryk, der virker i livenessituationen.

Tid: Søndag d. 16. september kl. 11-17

Sted: Dansk Forfatterforening, Strandgade 6

For: BU, L og S

LYRIKPLAKATER -WORKSHOP

ved Louise Hold Sidenius

Et hands-on kursus, hvor vi skaber kunstplakater med digte. Du kan både arbejde individuelt og i grupper – i samarbejde mellem lyrikere og illustratører. Vi veksler mellem teoretiske oplæg og praktisk kunstnerisk arbejde. På kurset taler vi om at vælge den rette typografi, og hvad forskellige fonte signaler. Kursisterne skal medbringe en eller flere kortere tekster/digte, de ønsker at arbejde med.

Tid: Lørdag d. 10. og søndag d. 11. november kl. 11-17

Sted: Officins lokaler, Vesterbrogade 75, København
For: L og III

AT SKRIVE SERIELT

ved Merlin P. Mann

Et kursus for alle, som beskæftiger sig med serieformatet i fiktion, børne- eller ungdomslitteratur. Kurset vil blandt andet omhandle: Hvad skal der til for at skrive en god serie? Hvad skal tænkes med i første bog, når man skriver serier? Hvordan opbygger man en serie? Et univers, som kan holde til det lange narrative stræk? Hvordan udvikler man persongalleriet over tid? Hvilke træk kendetegner den gode serie? Hvor er faldgruberne?

Tid: Søndag d. 18. november kl. 11-17
Sted: Vogn nr. 1, Godsbanen, Aarhus

For: BU og S

LITTERATURTEORI FOR PRAKTIKERE

ved Trisse Gejl

og Martin Glaz Serup

Hvad kan litteraturteori tilbyde os som praktikere? Først og fremmest en større grad af bevidsthed om, hvorfor og hvordan noget virker, som det gør; en bevidsthed, der så igen netop kan omsættes i praksis. Vi læser, diskuterer og skriver selv. Alt sammen ud fra en idé om, hvordan det hele konkret kan påvirke skriften. Vi vil især gerne skabe fokus på fortællestemme, synsvinkel og idéarbejde og kommer også til at eksperimentere med forskellige benspænd, der måske får os til at arbejde på andre måder, end vi gør til daglig.

Tid: Lørdag d. 22. og søndag d. 23. september kl. 11-17

Sted: Dansk Forfatterforening, Strandgade 6
For: BU, L og S

HYABEHAR?! OVERSÆTTELSE AF TEGNESERIER

ved François-Eric Grodin

At oversætte tegneserier er på mange måder som at oversætte alt muligt andet. Og dog ... for man kan (og skal) ikke altid skabe en "indholdsmæssigt og stilistisk dækkende gengivelse af originalen", når man samtidig skal tage hensyn til plads, sammenhæng og grafisk udtryk. Efter en introduktion til tegneserien som genre og kunstform vil jeg med udgangspunkt i mine oversættelser af de sidste tre Asterix-album vise og beskrive eksempler på oversættelsestekniske udfordringer og hårde nødder at knække som optakt til øvelser, hvor I selv skal oversætte en planche, knække en nød eller finde på et navn til en figur.

Tid: Onsdag d. 10. oktober kl. 18-21

Sted: Dansk Forfatterforening, Strandgade 6
For: DOF

"Det var et overdrevet fantastisk kursus, fordi det ramte lige ind i det, jeg skriver på og kæmper med i øjeblikket. Lige ind i den del af min tekst, hvor det halter allermost, nemlig med konstruktionen af min hovedperson. Jeg er blevet bevidst om, hvordan jeg kan få mere liv, mere dynamik ind i mine karakterer".

Peter Hindsgaul rejste fra Vejen til København for at deltage i kurset "Karakterkonstruktion" med dramatiker og forfatter Jokum Rohde som underviser.

NY NORDISK POESI - TENDENSER

ved **Mette Moestrup**

Hvad sker der med poesien i vores nabolande i Norden? Er digtningen præget af de politiske omvæltninger i verden? Er der paralleller til digtningen herhjemme, eller foregår der helt andre typer eksperimenter? Er der tendens til alvor eller til leg, til at det lyriske blik rettes ud mod verden eller indad i autofiktion og identitetsundersøgelse? Efter et oplæg om tendenser i bl.a. norsk og svensk poesi bliver der fælles læsning og diskussion ud fra teksteksempler.

Tid: Søndag d. 9. september kl. 10-14

Sted: Dansk Forfatterforening, Strandgade 6
For: Alle

CROQUIS

ved **Steffen Bøggild**

Vi begynder med en kort introduktion ved Steffen Bøggild, der er fast tovholder og modelbooker ved Valby Kulturhus' croquisaftener. Herefter følger intensiv tegning dagen igennem med indlagte pauser. Der vil både være en mandlig og en kvindelig model. Kursisterne skal selv medbringe tegnegrej, bræt og papir. Dagen slutter med en fernisering, hvor kursisterne kan se hinandens arbejde, give hinanden feedback og udveksle erfaringer.

Tid: Lørdag d. 6. oktober kl. 11-17
Sted: Dansk Forfatterforening, Strandgade 6
For: III

FAKES OG PLAGIATER

ved **Morten Rosenmeier**
og **Henrik Skov Nielsen**

Formuleringen "ordets magt" har fået en ny betydning efter fremvæksten af fake news, bevidst fordrejede oplysninger, som søger at desinformere offentligheden. Den voldsomme informationsmængde i dag øger muligheden for at sprede urigtige, unøjagtige informationer. De mange medier øger samtidig muligheden for at efterligne og plagiere andres tekster gennem delingstjenester, paste-funktioner og "lån" uden kildeangivelse. Det truer originalitet og rettigheder. Kurset vil blandt andet beskæftige sig med strategierne bag udbredelsen af fake news, hvordan man kan afsløre fake news, og hvilke rettigheder man har som forfatter, hvis ens værker er udsat for plagiat.

Tid: Lørdag d. 17. november kl. 11-17
Sted: Dansk Forfatterforening, Strandgade 6
For: Alle medlemmer

WORKSHOP: HISTORIEN I FAG- OG SKØNLITTERATUR

ved **Annemette Hejlsted**
og **Tove Thage**

Historien er moderne. Skønlitterære forfattere skriver romaner, noveller, billedromaner om forgangne tider, faglitterære forfattere skriver om fortidige begivenheder, personer og livsformer i faghistoriske værker, biografier, undervisningsmaterialer osv. Filmfolk laver ikke historiebøger. Det skal se rigtigt ud, men det skal ikke være rigtigt. Distinktionen mellem ord og billede er ved at blive ophævet. Sprog er arbitrært/digitalt, billedet var analogt, men bliver i dag billeddigitaliseret. Hvornår er billedgengivelsen naturalisme, hvornår er det fiktion eller abstrakt? Vi vil bl.a. beskæftige os med, hvad historie er, hvordan og med hvilke virkemidler historien fremstilles i faghistoriske værker og fiktionsværker med særligt fokus på berøringsfladerne mellem fiktioner og faghistoriske fremstillinger.

Tid: Lørdag d. 29. september kl. 11-17
Sted: Dansk Forfatterforening, Strandgade 6
For: Alle medlemmer

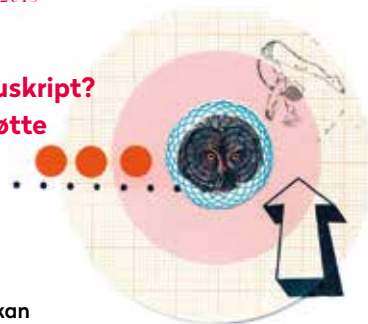

ALT DET PRAKTISKE

- ✘ Kurser er gratis for medlemmer af DFF. Hvis du er forhindret, så meld afbud, så kan en anden få pladsen.
- ✘ Associerede medlemmer betaler halvdelen af kursets pris. Ikke-medlemmer betaler fuld pris. Ved afbud senere end 14 dage før refunderes kursusgebyret ikke. Ved aflysning af kurset refunderes kursusgebyret.
- ✘ Mange kurser henvender sig til en specifik faggruppe, og den gruppe har fortrinsret. Men du er velkommen til at søge et kursus, selvom du ikke tilhører den pågældende faggruppe.
- ✘ Der tages forbehold for ændringer i programmet. Hold dig orienteret om eventuelle ændringer på danskforfatterforening.dk
- ✘ Tilmeldingsfrister og detaljer om tilmelding: danskforfatterforening.dk
- ✘ Der kan komme flere kurser i løbet af efteråret – hold øje med hjemmesiden, hvor de bliver annonceret: danskforfatterforening.dk
- ✘ NB! Vær opmærksom på kortere tilmeldingsfrister! Fremover skal man tilmelde sig kurser, ca. en måned før kurset afholdes.
- ✘ Se de præcise frister og datoer på danskforfatterforening.dk

Manuskriptstøtte

Har du problemer med dit manuskript? Medlemmer kan søge manuskriptstøtte hos Dansk Forfatterforening.

Der findes to slags støtte:

FØDSELSHJÆLP

Har du ideer til et projekt, som du ikke kan komme i gang med, kan du søge om indspark og råd fra en erfaren forfatter. Der bevilges almindeligvis to timer til medlemmer af Dansk Forfatterforening.

MANUSKRIPPTGENNEMGANG

Du har et færdigt manuskript, men du har fået afslag fra et eller flere forlag og kan ikke komme videre. I den situation kan du få professionel hjælp fra en erfaren forfatter. Dansk Forfatterforening tilbyder at betale for en gennemgang af manus hos en professionel forfatter, du selv kan foreslå. Vedkommende gennemgår teksten og hjælper med at identificere svagheder.

Manuskriptet skal almindeligvis have været på mindst ét forlag og have modtaget en begrundet afvisning, før der kan bevilges en manuskriptgennemgang.

Den konsulent, som påtager sig opgaven, honoreres med 400 kr. i timen. Bagefter skal både forfatteren og konsulenten sende en kort beskrivelse og vurdering af samarbejdet.

✘ Der er fire årlige ansøgningsfrister til manuskriptstøtte: 1. marts, 1. maj, 1. august og 1. november

✘ Ansøgningen skal indeholde: Kontaktoplysninger, tidligere udgivelser, kort beskrivelse af manus, omfang af manus og info om kontakt med forlag.

✘ Desuden skal ansøgningen:

- ✘ Indkredse, hvori problemerne består.
- ✘ Beskrive, hvad en evt. konsulenthjælp skal bestå i.
- ✘ Ansøger er også velkommen til at foreslå en bestemt kollega/konsulent som vejleder.

Du skal ikke indsende hele dit manuskript. Skriv til: kursus@danskforfatterforening.dk

Dette kursusprogram for andet halvår 2018 er udgivet af Dansk Forfatterforening
 Kursussekretær: Anne-Sophie Lunding-Sørensen. Sekretariatschef: Sara Strand. Redaktør: Lene Møller Jørgensen.
 Grafisk design: salomet grafik/Mette Salomonsen. Illustrationer: Lise Rønnebæk.
 Henvendelse om kurser: kursus@danskforfatterforening.dk Anden henvendelse: df@danskforfatterforening.dk

NYE MEDLEMMER

Peder Rasmussen, Associeret medlem, Egå

Dorte Klint Petersen, Læremiddelgruppen, Ballerup
Senest udgivne titel: *Ida og Emil knækker koden*, Alinea, 2016

Birgitte Dam Jensen, F, Frederiksberg
Senest udgivne titel: *Bevar dig selv: robust i en uforudsigelig fremtid*, Gyldendal Business, 2017

Signe Johanne Rhode, BU, Risikov
Senest udgivne titel: *Hvorfor skal jeg lære at sige pyt?* Historia, 2017

Pablo Guerrero Lorca, Associeret medlem, Skovlunde

Birgitte Abdel, Associeret medlem, Ballerup

Camilla Wandahl, BU
Senest udgivne titel: *Alt om at være pige 3*, Høst og Søn, 2017

John Frederick Mason, DOF, L, Millinge
Senest oversatte titel: *Nothing but fear*, Serpent's Tail, 2012

Elin Winther, Associeret medlem, Støvring

Tommy Thorsteinsson, Associeret medlem, Vejle

Leyla Tamer, DOF, S, København S
Senest udgivne titel: *Lille Yelena*, Klim, 2012

Ane Cortzen, Associeret medlem, Frederiksberg

Ilse Bjerregaard, F, Vodskov
Senest udgivne titel: *Voldens væsen – min partner*, Skriveforlaget, 2017

Sissel Moody Elsberg Jørgensen, BU, Holbæk
Senest udgivne titel: *Forbandelsen Over Laitana – Den Magiske Sten*, Solvind, 2017

Ole Thomsen, F, Risikov
Senest udgivne titel: *Det Lune Land. Om liv på Mols*, Wunderbuch, 2011

Nanna Kühle Maleskic, BU, Læremiddelgruppen, Aarhusgruppen, Åbyhøj
Senest udgivne titel: *Yousefs kampe*, Elyson, 2018

Samuel Brüning Larsen, Associeret medlem, Glostrup

Charlotte Lerche, Læremiddelgruppen, Jyderup
Senest udgivne titel: *Sådan skriver du gode bøger for børn og unge*, Linje H, 2016

Lucas Ruiz, Aarhusgruppen, Aarhus C
Senest udgivne titel: *Langrendsskiløberen*, Mikroforlaget Apuleius' Æsel, 2016

Anita Furu, S, Frederiksberg C
Senest udgivne titel: *Mit halve liv*, Gladiator, 2017

Maria Elisabeth Lundborg, S, Sorø
Senest udgivne titel: *Gennem en hinde af is*, Apuleius' Æsel, 2018

Marie Skoven, S, Humlebæk
Senest udgivne titel: *Er du der, kommune? Det er mig, din klient*, Hovedland, 2017

Tine Demandt, Associeret medlem, Sorø

Susan Hemmingsen, F, Ringsted
Senest udgivne titel: *Kødfrie dage*, Mellemegaard, 2018

Sofie Maria Brand, BU, F
Senest udgivne titel: *Jul i andre lande*, Gyldendal, 2017

Mads Ananda Lodahl
Senest udgivne titel: *Upassen-de opførelse*, Solidaritet, 2018

Malene Abildgaard, BU, F
Senest udgivne titel: *Utzons universs*, Strandberg Publishing, 2017

Hans Peter Bech, F, Hillerød
Senest udgivne titel: *Fra Damgaard til Microsoft*, TBK, 2017

Paloma Estrada, S, København K
Senest udgivne titel: *Tilflugter*, Byens Forlag, 2018

Lotte Elmann Wegner, S
Senest udgivne titel: *Er her nogen?* Turbine, 2018

Mine Anne Sofie Neumann, Illu, BU, København Ø
Senest udgivne titel: *Kiwi og Kiks*, Byens Forlag, 2017

Sheila Ravn Størup, Associeret medlem, Roskilde

Preben Gondolf, F, Roskilde
Senest udgivne titel: *My One Hundred and One Works of Contemporary Indian Art*, indiskunst.dk, 2016

Sandra Schwartz, BU, Valby
Senest udgivne titel: *Dum fredag*, Forlaget Carlsen, 2018

Jørgen Born Rasmussen, Associeret medlem

Jonas Lau Markussen, Associeret medlem

Trine Daimi Kalliomäki, DOF, F, Kvindelige forfattere, København S
Senest udgivne titel: *Turen går til Helsinki og Finland*

Pernille Vejrsø, Associeret medlem, Frederiksberg

Nanna Louise Teckemeier, BU
Senest udgivne titel: *Cybosaurus*, Turbine, 2017

Shosha Florrie Raymond, Associeret medlem, Rødovre

Johanne Bille
Senest udgivne titel: *Elastik*, Gladiator, 2018

Kamma Overgaard Hansen, Associeret medlem, Aarhus C

Dansk

Forfatterforening

Strandgade 6, stuen,
1401 København K
Tlf.: 3295 5100
Fax: 3254 0115
Tlf. tid: man.-tors.
10-12 og 13-15.
Fredag lukket.
df@danskforfatterforening.dk
www.danskforfatterforening.dk

Formand:

Morten Visby
formand@danskforfatterforening.dk

Jurist:

Anne Koldbæk
ak@danskforfatterforening.dk
Kontortid: Tirs.-tors.
kl. 10-12 og 13-15

Bogholderi:

Knud Finnerup
bogholderi@danskforfatterforening.dk

Medlemsadministration m.m.:

Nena Wiinstedt,
Mie Angelo,
Lotte Foged og
Martine Mosumgaard

Sekretariatsleder og webredaktør:

Sara Strand
ss@danskforfatterforening.dk

Kursussekretær:

Anne-Sophie
Lunding-Sørensen
kursus@danskforfatterforening.dk
Tlf. tid: tors. kl. 10-12 og 13-15.

BESTYRELSEN

Morten Visby (fmd.), Kirsten Marthedal (næstfmd.), Sanne Udsen (kasserer), Frank Egholm Andersen, Kaare Øster, Lotte Thrane, Amdi Silvestri, Lotte Petri, Sally Altschuler, Ulla Lauridsen, Inge Duelund Nielsen, Stephanie Caruana (1.-suppl.) og Lotte Rienecker (2.-suppl.).

GRUPPERNES STYRELSE:

S-gruppen

Amdi Silvestri (fmd.), Stephanie Caruana, Anne Hjelmsø, Anne Nielsen, Christine Tjalve (næstfmd.), Birte Kont, Johan Ottosen, Christine Gasbjerg (1.-suppl.), Frode Z. Olsen (2.-suppl.) og Harald Havsteen-Mikkelsen (3.-suppl.).

BU-gruppen

(børne- og ungdomslitteratur)

Inge Duelund Nielsen (fmd.), Lise Qvistgaard Jacobsen, Kasper Hoff, Sally Altschuler, Anne Sofie Hammer, Lise Bidstrup, Ellen Holmboe, Liva Skogemann, Jette Rydahl Sørensen, Tove Krebs Lange (for illustratorklubben), Annemette Bramsen (illu.).

L-gruppen (lyrik)

Kirsten Marthedal (fmd.), Cindy Lynn Brown (næstfmd.), Knud Steffen Nielsen, René Sandberg, Adil Erdem og Claus Willumsen (1.-suppl.)

F-gruppen (faglitteratur)

Frank Egholm Andersen (fmd.), Anne Hedeager Krag, Lise Bock, Lykke Strunk, Annemette Hejlsted, Henrik Poulsen, Kaare Øster og Jørgen Burchardt (suppl.).

DOF (Dansk Oversætterforbund)

www.d-o-f.dk Ulla Lauridsen (fmd.), François-Eric Grodin (næstfmd.), Svend Ranild (kasserer), Birthe Lundsgaard, Lærke Pade, Siri Nordbog Møller, Jakob Levinsen, Uschi Tech (suppl.) og Trine Søndergaard (suppl.).

Illustratorklubben (gruppe under BU)

Tove Krebs Lange (fmd.), Bente Bech, Jesper Tom-Petersen, Jan Mogensen, Kasper Heron Købke, Tomas Bjørnsson, Susanna Hartmann (suppl.), Runa Stepping (suppl.), Simon Væth (suppl.)

Kvindelige forfattere i DFF

Birte Kont
(fmd., birtkont@mail.tele.dk)

Seniorgruppen i DFF

Henning Kirk (fmd., kirk@dadlnet.dk)

Haikugruppen

Hanne Hansen
(fmd., haikuhanne@gmail.com)

Portfolio

Du er akademiingeniør med fuldtidsarbejde og roman-debuterede i 2013.

Hvad skete der?

Jeg begyndte at læse i min afdøde farfars dagbøger fra Første Verdenskrig. Han var sønderjyde, og dengang gik grænsen syd for Kolding, så han blev indkaldt og tvunget til at kæmpe for tyskerne. Det var et historisk og menneskeligt dilemma for mange sønderjyder, som jeg ikke før havde hæftet mig ved. Det fascinerede mig, og jeg gik i gang med at skrive på *Vent på mig, Marie*.

Du udgav den selv på Forlaget Juhls. Hvorfor?

Faktisk havde jeg kontakt til et større forlag, men de ville trække historien i en anden retning – med mere krig, end jeg ønskede. Så blev jeg utålmodig og handlede selv.

Hvad gjorde du for at sælge bogen?

Jeg fik trykt 500 eksemplarer, som jeg stoppede ind i min bil, og så kørte jeg til Sønderjylland og besøgte alle boghandlere i området. Jeg overbeviste også Radio Syd om, at de skulle interviewe mig, og en halv time senere stod jeg hos boghandlerne, som heldigvis havde hørt radio. Bogen har siden solgt over 3000 eksemplarer.

Du bor i Roskilde, men dine i alt seks bøger foregår i Sønderjylland. Hvad er der med dig og Sønderjylland?

Jeg er født i Sønderjylland, men flyttede som barn til Fyn. Jeg synes, at det er en spændende egn med en særlig historie. Min seneste bog, som udkommer 1. juni, handler om en kvinde, Maren Sørensen, som virkede i Sønderjylland og Sydslesvig som sygeplejerske, plejemor og frimenighedspræst. Hun døde i 1957, men er husket af mange, så jeg har endnu en gang rejst og researchet i Sønderjylland.

Biblioteker køber ind af dine værker, især de sønderjyske køber mange og inviterer dig til at holde foredrag. Er du stor i Sønderjylland?

Ha, ha, det ved jeg ikke, men jeg er lige blevet inviteret til at holde báltale på egnen. Jeg blev meget smigret.

Hvad skriver du på nu?

Jeg skriver på en fortælling fra Anden Verdenskrig, og denne gang foregår det altså i København. Jeg har skrevet kontrakt med Storytel.dk, og hvis det bliver en succes, er der potentiale for, at historien bliver oversat til flere sprog. Det er meget spændende og meget stort for mig. ✖

Pernille Juhl, 1963, forfatter og akademiingeniør. Hun udgiver også selv sine bøger som e-bøger og lyd-bøger. Pernille Juhl bor i Roskilde.